

UNIVERZITA KARLOVA

HUSITSKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

**Srovnání kvality života matek s dětmi do 4 let s ohledem na délku čerpání z rodičovské
dovolené**

**The Comparsion of the Quality of Life of Mothers with 0-4 Years olds with Focus on the
Length of a Parental Leave**

Bakalářská práce

Vedoucí práce:

Mgr. Tereza Palánová

Autor:

Karla Hronová

Praha 2019

Poděkování

Ráda bych poděkovala Mgr. Tereze Palánové za pomoc při vedení bakalářské práce. Mé poděkování patří též respondentkám za spolupráci při získávání údajů pro praktickou část práce.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem předkládanou bakalářskou práci Srovnání kvality života matek s dětmi do 4 let s ohledem na délku čerpání z rodičovské dovolené vypracovala samostatně. Dále prohlašuji, že všechny použité prameny a literatura byly řádně citovány a že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne

Jméno a příjmení autora

Anotace

Práce se zabývá srovnáním kvality života matek s ohledem na jejich návrat do zaměstnání v různých fázích průběhu rodičovské dovolené. Práce se snaží poukázat na klady a zápory vnímání matek ideální doby na zpětný nástup do práce či věnování se výchovy dětí po co nejdélejší dobu. Srovnání tradičních hodnot v otázkách rodiny oproti moderním hodnotám vnímajícím kariéru a finance jako hlavní zdroj pro zabezpečení rodiny a celkový dopad na sociální vnímání kvality života žen na rodičovské dovolené.

Klíčová slova

rodičovská dovolená, kvalita života, děti, práce, ženy

Annotation

This piece is comparing mother's life quality with regards to returning to work and doing that in different phases of parental leave. Piece is attempting to point out pluses and cons of mother's view on ideal return time to work or children raising for as long as possible.

Comparing traditional family values to a modern one's – that sees career and finance as a main means of family security and as having the main impact on social perception of women life quality on parental leave.

Keywords

parental leave, quality of life, children, women, work

Seznam zkratk

PPM – Peněžitá pomoc v mateřství

OSSZ – Okresní správa sociálního zabezpečení

OSVČ – Osoba samostatně výdělečně činná

MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí

ÚP – Úřad práce

ČMSS – Českomoravská stavební spořitelna

MZV – Ministerstvo zahraničních věcí

ČEZ – České energetické závody

NIH – National Institute of Health

MŠ – Mateřská škola

WHO – World Health Organization

ČSÚ – Český statistický úřad

OECD – Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj

Obsah

Úvod	8
1. Rodičovská dovolená – Historie	9
1.1. Nárok na rodičovskou dovolenou	10
1.2. Čerpání mateřské a rodičovské dovolené.....	11
1.2.1. Porodné	12
1.2.2. Přídavek na dítě	12
1.2.3. Vyrovnávací příspěvek v mateřství	13
2. Psychika žen na mateřské a rodičovské dovolené.....	14
2.1. Psychika žen při nástupu na rodičovskou dovolenou	14
2.2. Ideální délka rodičovské dovolené.....	15
2.3. Laktační psychóza	17
2.4. Poporodní splín.....	17
2.5. Spánková deprivace.....	18
3. Pracovní a rodinný život	20
3.1. Rodinný rozpočet	21
3.2. Cesta zpět do práce.....	23
3.3. Kariéra a výchova.....	24
3.3.1. Biologické hodiny.....	25
4. Stereotypizace žen na rodičovské dovolené.....	27
4.1. Kvalita života.....	28
4.2. Zobrazení rodičovské dovolené v masmédiích	31
4.3. Vlastní identita.....	32
4.3.1 Sociální sítě v kontextu vlastní identity matek a dětí	34
4.4. Well-being	35
5. Využití institucí a rodiny	36
5.1. Jesle	36
5.2. Mateřské školy.....	36
5.3. Firemní školky	37
5.4. Rodina	38
6. Otcovská dovolená	40
7. Praktická část	43
7.1 Metodika a hlavní údaje o vzorku	43
7.2. Operacionalizace a konceptualizace	44
7.2. Interpretace	44
7.3. Rozhovory – Hlavní zjištění	45

Závěr	51
Seznam použité literatury a citací	52
Přílohy	58

Úvod

Toto téma bakalářské práce jsem si vybrala z důvodu zájmu o zjištění kvality života žen, jak tyto ženy dokáží oddělit nebo naopak spojit rodinný a pracovní život. Myslím si, že toto téma se stává čím dál více aktuálnější, především díky genderovému nepoměru mužů a žen na trhu práce. Abych se na toto téma mohla podívat z blízka, bylo potřeba vydefinovat si pojmy, které se s tímto příkladem pojí. Mateřskou a rodičovskou dovolenou z pohledu sociální sféry, po porodní problematiku, která ženám může silně ovlivnit jejich kvalitu života. Dále rozebrat tematiku ideální délky rodičovské dovolené, jak z psychologického pohledu matky a dítěte, tak i srovnáním s jinými státy a finanční náročnost po příchodu dítěte. Poté jsem se snažila nahlédnout do psychiky žen na mateřské dovolené, stereotypizaci, samotnou kvalitu života, vlastní identitu a v neposlední řadě instituce, které s dětmi v období mateřství mohou pomoci. Zároveň jsem zapojila i neodmyslitelnou část rodinné podpory. Nakonec jsem zmínila novodobý jev otcovské dovolené a na úplný závěr jsem zhodnotila výpovědi šesti žen, které si tímto celým procesem prošly a zhodnotila jsem, zda kvalita žen s ohledem na čerpání rodičovské dovolené je nějak ovlivněna druhem zaměstnání či samotnou délkou rodičovské dovolené. Celá práce je napsána z pohledu úplné rodiny, nebere v potaz samoživitelství.

1. Rodičovská dovolená – Historie

Pojem rodičovská dovolená je pojmem novodobý. Ale už z historie můžeme pozorovat snahu zaopatřit potřebné. Jako jeden z historicky nejstarších dochovaných předpisů můžeme pozorovat sociální politiku v Chamurappiho zákoníku, který zajišťoval finanční podporu pro vdovy padlých vojáků.¹ Zde se jedná o 18. stol. př.nl. Pozdější zakládání chudobinců, sirotčinců, péče o chudé a nemocné nejčastěji spravovala církve. Až v pozdější době dochází k utváření sociální politiky jednotlivých států.

V ČR rodičovskou dovolenou ustanovuje zákon z 21. dubna 2006, zákoník práce. K prohloubení péče o dítě je zaměstnavatel povinen poskytnout zaměstnankyni nebo zaměstnanci na jejich žádost rodičovskou dovolenou. Rodičovská dovolená přísluší matce dítěte po skončení mateřské dovolené a otci od narození dítěte, a to v rozsahu, o jaký požádají, ne však déle než do doby, kdy dítě dosáhne věku 3 let².

Z antropologie či archeologie víme, že žena se především starala o děti, rodinu. Kdežto muž byl lovec, válečník. Při čem rodina je chápána jako vztah lidí stvrzen pokrevně, manželstvím či adoptí. (Kozelská 1993, s. 233) Zdůrazňuje při definování rodiny intimní vztahy mezi jejími členy a vymezuje jako rodinu „společenství lidí, které vzniká zpravidla na základě manželského svazku a zahrnuje vztahy mezi mužem a ženou a rovněž mezi rodiči a dětmi.“ (Roubíček 1997, s.115)³

Z doby, kdy měli žena a muž jasně rozdělené hranice pravomocí a povinností jsme se dostali do doby, kdy je potřeba utvořit neutrální a kvalitní prostředí pro založení rodin. V jasně rozdělené patriarchální společnosti se očekávalo, že žena je předurčena k hospodařit v domácnosti, vychovávat děti a udržovat takzvaný rodinný krb. Tento standardní vzorec opouští dnešní společnost. Dostáváme se do obrovského kontrastu rodinného života a kariéry. Tlak moderní společnosti, který cílí jak na muže, tak na ženy, aby své potřeby uspokojovali především skrze peníze, roste. Západní společnost je pohlcena do světa technologií a spotřebního zboží. Čas utvářet rodiny je přesunut na vedlejší kolej. Populace se dožívá vyššího věku, než tomu bylo před třiceti lety a zároveň

¹ TOMEŠ, Igor. *Sociální politika – teorie a mezinárodní zkušenost 2001.*

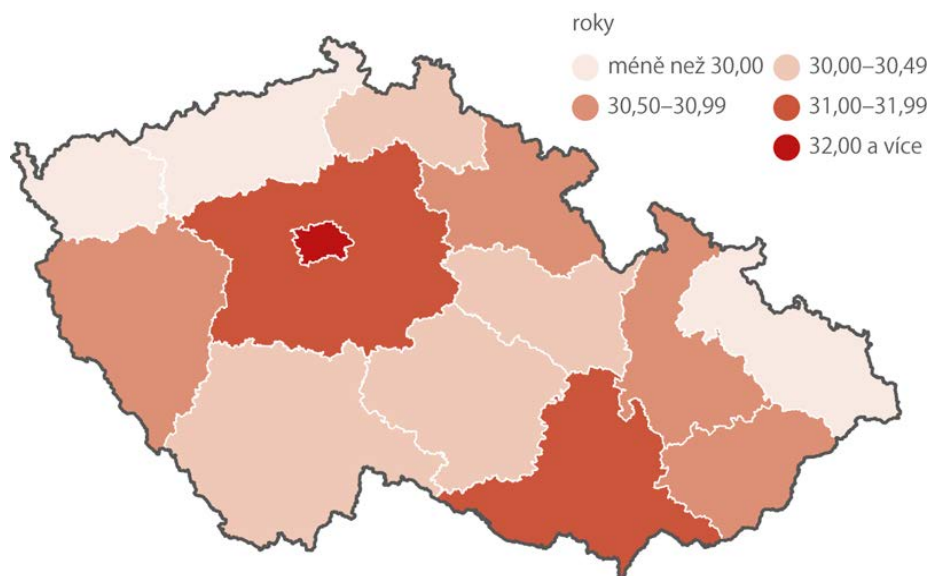
² § 196 Rodičovská dovolená – zákoník práce 262/2006 Sb.

³ LAŠEK, Jan. *Čtyři pohledy na rodinu.* Hradec Králové: Gaudeamus, 2014. ISBN 978-80-7435-531-8.

s tím se zvyšuje i věk prvorodiček. Zvyšuje se počet dětí, které se narodily ženám mezi 35. – 39. rokem života (ČSÚ 2015). Zvyšuje se i počet takzvaných druhých rodin, kde se muži stávají znovu otci po čtyřicítce či po padesátce.

Na mapě můžeme vidět, že průměrný věk prvorodiček výrazně stoupl. Především je tomu tak ve městech. Lidé dnes upřednostňují studium, které je mnohem dostupnější, než tomu bylo před třiceti lety. Také je dnes velkým trendem cestování. Mnoho mladých lidí po škole opouští ČR a vyráží tzv. na zkušenou. Až po naplnění všech těchto potřeb a snů se vracejí a začínají budovat kariéru. Založení rodiny je tedy odloženo. Z tohoto důvodu je věk prvorodiček dnes okolo třicítky.

Průměrný věk matek při narození dítěte v roce 2017.⁴

1.1. Nárok na rodičovskou dovolenou

Kdo má na rodičovskou dovolenou nárok a na jaké povinnosti a pravomoci má člověk nárok spravuje § 195 o mateřské a rodičovské dovolené. Zaměstnankyním přísluší mateřská dovolená, jedná se o období 28 týdnů po porodu, za předpokladu, že žena porodila živé dítě. Pokud žena porodila dvě a více dětí, má nárok na 37 týdnů. Tento nárok nastává také v okamžiku převzetí dítěte do péče, dle příslušných orgánů. V tomto období stát vyplácí PPM,

⁴ Zdroj: ČÚZK - Úvod. ČÚZK - Úvod [online]. Copyright © [cit. 10.04.2019]. Dostupné z: <https://www.cuzk.cz/>

kteřá ovšem nevzniká automaticky. Což znamená, pokud žena nebyla v době před nástupem na rodičovskou dovolenou zaměstnaná nebo jinak neodváděla nemocenské pojištění, nemá na tuto podporu nárok. Rodičovská dovolená je dovolená, kterou je zaměstnavatel povinen poskytnout svým zaměstnancům na základě jejich vlastní žádosti. Pro matku se jedná o dobu, která následuje hned po uplynutí mateřské dovolené a v případě, že o ni žádá otec dítěte, náleží mu ode dne narození dítěte⁵.

Nejčastější varianty doby trvání rodičovské dovolené jsou 3 nebo více let. Délku je možné v průběhu změnit. Zaměstnavatel je povinen poskytnout rodičovskou dovolenou v rozsahu, o který rodič zažádá a v té době je též povinen zajistit za daného člověka náhradu, s tím, že zaměstnanec má své pracovní místo po návratu z dovolené jisté. Tato doba však nesmí být delší než 3 roky.

1.2. Čerpání mateřské a rodičovské dovolené

Mateřskou a rodičovskou dovolenou může zaměstnanec čerpat v návaznosti. Nejprve se čerpá mateřská dovolená, následovně dovolená rodičovská. PPM je příspěvek, který vyplácí OSSZ a má na něj nárok pouze ta žena, která si pravidelně a kontinuálně platila zdravotní pojištění, respektive ho za ní odváděl zaměstnavatel nebo stát.

Na rodičovský příspěvek⁶, který navazuje na PPM mají nárok jak ženy, tak muži. Příspěvek vyplácí odbor Statní sociální podpory spadající pod MPSV a zřizuje ho ÚP. Momentální částka rodičovského příspěvku pro rok 2019 je 220 tisíc korun na jedno dítě a 330 tisíc korun v případě dvojčat či vícččat. Je to částka jednotná pro všechny druhy variant (viz 1.1).

Od roku 2018 je nově zavedeno, že záleží pouze na rozhodnutí rodiče, jak rychle chce danou částku čerpat. Může si ji rozvrhnout, popřípadě své rozhodnutí i změnit. Tato možnost neplatí pro OSVČ, kteří si neplatí zdravotní pojištění. Dle nejnovějších informací se bude příspěvek navyšovat nejdříve od ledna 2020. O navyšení příspěvku se však stále debatuje.

⁵ § 195 – Mateřská dovolená : Zákonník práce – 262/2006 Sb.

⁶ Pokud nebyla ženě poskytnuta PPM či se o novorozeně stará otec, rodičovský příspěvek se začne vyplácet ode dne narození dítěte.

Čerpání je omezeno tím, že výše příspěvku nesmí přesáhnout 70 % vyměřovacího hrubého mzdového základu, což znamená, že pokud někdo má hrubý základ 25 tisíc korun, může celý příspěvek 220 tisíc korun vyčerpat nejdříve během dvanácti a půl měsíce, což odpovídá 18 tisícům korun za měsíc.

1.2.1. Porodné

Porodným je chápána jednorázová dávka, (13 000 korun na první dítě, 10 000 na dítě druhé) která je poskytována v závislosti na výši příjmu rodiny. Přispívá se pouze těm rodinám, jejichž příjem v kalendářním čtvrtletí, které předcházelo narození dítěte, byl nižší než 2,7násobek životního minima rodiny. Životní minimum činí k 13. 4. 2019 (oba rodiče) 7710 korun, hranice rozhodného příjmu je 20 817 korun. Pokud je tato částka vyšší, rodiče na porodné nárok nemají⁷.

To v praxi znamená, že se nejedná o dávku, na kterou by měla nárok každá rodička, jak si někteří mylně myslí. Je to příspěvek, pro rodiny, které nejsou ekonomicky silné. Příspěvek by měl pomoci s prvotními výdaji, které se u novorozeneho dítěte bezesporu vyskytují.

1.2.2. Přídavek na dítě

Přídavek na dítě je vázán stejnou prerekvizitou jako porodné, tedy 2,7násobek životního minima rodiny v předcházejícím kalendářním čtvrtletí. Výše přídavku se vyplácí ve třech variantách podle věku nezaopatřeného dítěte.

⁷ Autor: MPSV odbor 44: Integrovaný portál MPSV [online]. Dostupné z: <https://portal.mpsv.cz/soc/ssp/obcane/porodne> [přístupováno dne 13.4.2019]

Věk nezaopatřeného dítěte v rodině	Výše přídatku na dítě v Kč měsíčně	
	základní výměra	zvýšená výměra
do 6 let	500	800
od 6 do 15 let	610	910
od 15 do 26 let	700	1000

8

Tento přídatek, stejně jako v předchozím případě, také není určen, pro každou rodinu. Částka, kterou přídatek vyměřuje je v dnešní době dle mého názoru, pouze finanční přílepení. Nejedná se o částky, které by nějak rapidně ovlivnily rodinný rozpočet⁹.

1.2.3. Vyrovnávací příspěvek v mateřství

Vyrovnávací příspěvek, jak je jistě patrné už podle názvu, pokrývá potencionální rozdíl v mzdovém ohodnocení ženy, za předpokladu, že byla kvůli těhotenství či mateřství přesunuta na méně ohodnocenou pracovní pozici. Podmínkou však je podílení se na zdravotním pojištění. Pokud se zaměstnankyně sama rozhodne ke snížení pracovního úvazku, tato dávka se na ni nevztahuje¹⁰. V praxi se může jednat zejména o ženy, které vykonávají nějakou fyzicky náročnou práci mohou být přeřazeny na pozici, ohrožující průběh svého těhotenství. Zejména se jedná o pozice, kde je potřeba vynaložení fyzické síly. S tímto příspěvkem se setkájí nejspíše ženy, které pracují v ozbrojených silách, u policie, řidičky, pracovnice s chemikáliemi apod.

⁸ Autor: MPSV odbor 44: Integrovaný portál MPSV [online]. Dostupné z: https://portal.mpsv.cz/soc/ssp/obcane/prid_na_dite [přístupováno dne 13.4.2019]

⁹ Integrovaný portál MPSV [online]. Dostupné z: https://portal.mpsv.cz/soc/ssp/obcane/prid_na_dite

¹⁰ Vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství - Česká správa sociálního zabezpečení. Úvod - Česká správa sociálního zabezpečení [online]. Copyright © [cit. 10.07.2019]. Dostupné z: <https://www.cssz.cz/web/cz/vyrovnavaci-prispevek-v-tehotenstvi-a-materstvi>

2. Psychika žen na mateřské a rodičovské dovolené

2.1. Psychika žen při nástupu na rodičovskou dovolenou

Mnoho žen si dopředu nedovede představit, co budou dělat, až se jejich první potomek narodí. Nový pocit lásky často střídá nervové vypětí. Nemožnost pořádně se prospat, většinou několikrát za noc vstát a pak být delší dobu k dispozici je i u mladých matek během několika týdnů zdrojem takového nervového vypětí, že se cítí permanentně podrážděné a (k jejich velkému zděšení) se vůbec necítí šťastné¹¹. Ráno vás již nebudí budík do práce nebo svobodná vůle, kdy vstát. Především spánek nejčastěji rodičům malých dětí chybí. Dalším a neopomenutelným problémem může být sociální izolace, kterou si rodič v období rodičovské dovolené může projít. Podle Mareše sociální vyloučení v užším smyslu brání lidem sdílet určité sociální statusy či sociální instituce a participovat na sociálních, ekonomických, politických a kulturních systémech, které podmiňují sociální integraci jedince do společnosti (Walker and Walker 1997) a na společenských aktivitách (včetně aktivit volného času či společenského života jejich komunity), popřípadě představuje určitou formu jejich sociální izolace¹². Příchozí nová sociální role automaticky zařadí většinu rodičů do specifické společenské bubliny. Někteří se přitom s příchodem nového člena rodiny, dostávají do obrovské sociální izolace. Nepostrádají samotu fyzickou, nýbrž psychickou.

Příkladem může být fenomén „zelených vdov“, které žijí za městy, kde je nedostačující infrastruktura. Ženy často označovány tímto termínem jsou často izolované od okolí. Podle Karla Maiere se jedná o model muže – živitele rodiny odjíždějícího za prací do města a „zelené vdovy“ rozvázející děti do škol a na různé mimoškolní činnosti¹³. Žena je od města izolovaná a závislá na péči o děti. Tento model se spíše dotýká střední vyšší vrstvy.

¹¹ BOM, Paulien a Machteld HUBER. Průvodce péčí o děti od narození do 1 roku: výživa a péče. Hranice: Fabula, 2011. ISBN 978-80-86600-87-1.

¹² MAREŠ, Petr. Faktory sociálního vyloučení. Praha: VÚPSV, výzkumné centrum Brno, 2006. ISBN 80-87007-15-8.

¹³ http://www.uur.cz/images/5-publikacni-cinnost-a-knihovna/casopis/2012/2012-05/04_nastroje.pdf

2.2. Ideální délka rodičovské dovolené

Ideální délka rodičovské dovolené není explicitně dána. Je velice individuální, jak dlouhá doba je pro koho ideální. Někteří si připadají jako lepší rodiče, když v průběhu mateřství pracují, jiní zase kladně hodnotí čas strávený s dětmi. Provedené výzkumy naznačují, že délka rodičovské dovolené samoživitelek a matek z úplných rodin se významně neliší (Kuchařová et al., 2006: 11), další data ale ukazují, že na rodinném stavu záleží, a že se dříve na trh práce vrací svobodné a ovdovělé matky bez ohledu na to, zda žijí v nesezdaném soužití s partnerem nebo ne (Kuchařová et al., 2006: 24)¹⁴.

Z psychologického hlediska je velice důležité, aby děti byly vychovávány v rodinném prostředí po co nejdelší dobu. Jedná se o důležitý psychosociální jev. Délka rodičovské dovolené v ČR je velice štědrá. Když se podíváme do světa, zjistíme, že není úplně běžné být na rodičovské dovolené s dětmi tři roky. Ve Skandinávských zemích je tato doba kratší než u nás. Ve Finsku, je to 5 a půl měsíce, švédská rodičovská dovolená činí 16 měsíců a 23 měsíců. Tyto státy mají jako povinnost, aby se na ni podílel i otec, a to minimálním počtem dní z vypočítané hodnoty. Němci oproti tomu mají proplacený rok, který se jim odvíjí od čisté mzdy. Na Slovensku se příspěvek pobírá do tří let dítěte. Podobně jako u nás to mají také v Maďarsku a Estonsku¹⁵.

Oproti tomu je na světě spousta zemí, kde žádný rodičovský příspěvek neexistuje, např:

- Irsko
- Kypr
- Řecko
- Španělsko
- Nizozemí
- USA – Zde se dokonce ženy vrací zpět do práce po 12 týdnech neplaceného volna. Tuto normu vytvořil stát. Firmy a zaměstnavatelé mohou svým zaměstnancům nabídnout i něco na víc.

¹⁴ http://praha.vupsv.cz/Fulltext/Casopis_FSP_3_2009.pdf#page=4

¹⁵ [online]. Dostupné z: <https://www.finance.cz/514142-rodicovska-ve-svete/>

Matky, které byly k návratu do zaměstnání motivovány ekonomickými důvody, častěji uváděly, že by, kdyby to situace umožňovala, zůstaly raději doma¹⁶. Svůj význam má délka rodičovské dovolené především na vybudování vztahu mezi rodičem a dítětem.

Pro většinu rodičů, které v dnešní době vychovávají děti musí být frustrující, že nemohou anebo nechtějí vychovávat své děti takovým způsobem, jakým byli vychováváni oni sami. Dnešní děti žijí v době internetu. I čtyřleté dítě si umí na tabletu pustit pohádku. Prsty umí dokonale ovládat elektronické zařízení. Na druhou stranu jim může dělat problém otočit stránku v knize bez toho, aby ji potrhaly. Dnešní výchova se tedy musí více zabírat a přizpůsobovat moderním technologiím. Rodič musí rozhodnout, kdy pořídit dítěti telefon. Nemůže vycházet ze zkušenosti, a proto musí uvážit všechna pro a proti. Např. cesta domů ze školy, aby se mohlo ohlásit a rodič tak mohl mít na dálku své dítě pod kontrolou. Bavíme-li se o rodičích dětí narozeným před devadesátým rokem, mladší rodiče s tímto už umí pravděpodobně pracovat lépe. Prognóza této elektronické výchovy zní, že je potřeba počkat, až odroste další generace, která se nyní nachází na prvním stupni základní školy. Výsledky přinese čas.

Dnes se děti musí vychovávat jinak, to by bylo logické. Na děti je kladen vyšší důraz ve vzdělání, především na jazyk, technickou zdatnost a kritické myšlení. K tomuto platí, že všechny volnočasové aktivity dnes stojí velký obnos peněz. Koníčky, letní tábory a sporty jsou dnes preference finančně zdatnějších rodin. Je běžné, že rodiče pracují ve vysokém tempu anebo mají více zaměstnání najednou. Často to bývají otcové od rodiny, kteří se svými dětmi netráví moc času, na úkor výdělku peněz a udržení nějaké nastavené rodinné kvality. Tento fakt může být jedním z důvodů na kratší rodičovskou dovolenou, než jsou optimální tři roky. Děti často hlídají prarodiče a rodiče chodí do práce. Všechny tyto faktory se můžou odrazit na psychice člověka v budoucí dospělosti.

¹⁶ http://praha.vupsv.cz/Fulltext/Casopis_FSP_3_2009.pdf#page=4

2.3. Laktační psychóza

Nejedná se o onemocnění specificky definováno, ale o akutní psychologický stav ženy v poporodním šestinedělí, který je považován za rizikový. Nelze předem určit, u které ženy propukne. Dle statistik je to 1 žena na tisíc rodiček. Podoba laktační psychózy se projevuje od maniodepresivního chování až po silnou agresi.

Jedná se o tabuizované téma v kontextu širší společnosti. Většina žen, které si danou problematikou prošla, nejsou zpětně schopny určit danou příčinu problému. Jako nejúčinnější pomoc postižené matky nejčastěji označují lékařský personál a podporu ze strany rodiny.

Dle MUDr. Jany Contreras Šklíbové patří mezi rizikové skupiny:

- ženy příliš mladé nebo naopak staršího věku,
- ženy v obtížné sociální či finanční situaci,
- ženy, u nichž se v minulosti vyskytovaly depresivní sklony,
- ženy s negativními zážitky z dětství,
- ženy, které řeší partnerskou či manželskou krizi,
- ženy s komplikovaným těhotenstvím a porodem nebo ty, které měly problémy s otěhotněním¹⁷.

Přesto, že se jedná o velmi vzácný problém, mohou jít trpět také rodičky, které porodily děti s nízkou nebo naopak vysokou porodní váhou. Je však prokázáno, že se nejedná o jev, který by nějakým rapidním způsobem ohrozil budoucí fyzické i psychické zdraví matky.

2.4. Poporodní splín

Jedná se o stav úzkosti, výkyvu nálad, který je specifikován individuálně. Psychika člověka se vyrovnává s nově přichozí životní situací. Některé ženy se nedokáží s momentální

¹⁷ Poporodní deprese a laktační psychóza - Nutriklub. Nutriklub - odborný průvodce těhotenstvím a mateřstvím [online]. Copyright © 2012 [cit. 7.04.2019]. Dostupné z: <https://www.nutriklub.cz/clanek/poprodni-deprese-a-laktacni-psychoza>

situací racionálně vyrovnat. Opět se jedná o riziko, které má své predispozice nejisté. Může se jednat o genetiku, anebo o akutní psychologický jev daný nepodmíněním sociálním impulsem. Poporodní splín může postihnout ženy, které patří do rizikových skupin, stejně jako u laktační psychózy. U těchto případů může docházet k nechutenství, úzkosti, strachu, spánkovým poruchám, splín se může odrazit na kvalitě zažívání, a především v riziku odmítnutí vlastního dítěte, ať z hlediska psychologického tak fyzického.

Mírnou a přechodnou formu depresivní rozlady, tzv. poporodní blues, prožívá 50–80% žen v období prvního týdne po porodu. Typické projevy poporodního blues jsou: plačtivost, labilita nálady, podrážděnost, generalizovaná úzkost, snížená chuť k jídlu. Pokud příznaky přetrvávají déle než dva týdny, je riziko rozvoje závažnější poruchy nálady. Poporodní blues není důvodem k žádné terapii¹⁸. Ženy trpí spíše psychickou nejistotou, která se může zaměřovat s termínem poporodní splín/blues.

2.5. Spánková deprivace

Spánková deprivace je další možnou krizí, která může nastat po porodu. Tentokrát se již jedná o individuální problém. Některé ženy nejsou schopny akceptovat tempo dítěte, a to se později odráží na jejich vlastním zdraví. Spánková deprivace může vést až k úplnému zhroucení organismu, je tedy důležité, aby matky myslely i samy na sebe. Hrozilo by, že ve stavu, kdy ony nejsou plně soustředěné a bývají unavené, by mohly dítěti i ublížit. Nejedná se však pouze o poporodní krizi. Spánková deprivace může ženu provázet i několik let. Jedná se o stav, kdy tělu chybí spánek a v tom případě jsou oslabeny i jiné životní systémy. Člověk bývá často nesoustředěn, podrážděn, může zapomínat a stává se pro své okolí velice negativní osobou. Mohli bychom říci, že spánkově deprimovaní bývají častěji, ženy, které mají v domácnosti najednou více malých dětí. Celkově se jedná o stav přechodný, který časem odezní bez větších následků. Spánkové poruchy, které má za zapříčinění především intenzivní péče o dítě je ale jistě potřeba nějakým způsobem řešit. Ideální je vyhradit si čas sám pro sebe a přenechání péče, alespoň na krátkou dobu někomu jinému. Žena není člověk, který by

¹⁸ Psychiatr. prax; 2007; 3: 118–124

v průběhu mateřství nepotřeboval uspokojovat své fyziologické potřeby a není ani strojem, a tak by potřebovala, aby se na chvíli někdo staral o ni.

Další otázkou je, zda za spánkovou deprivaci rodičů malých dětí nemůže být i moderní doba, která přináší vyšší komfort a více času na odpočinek a zábavu. Nevydržíme toho tolik jako naši prarodiče, kteří měli dětí i práce obvykle mnohonásobně více. Je ale zase pravdou, že dříve děti byly zvyklé od útlého věku pomáhat a pracovat mnohem dříve než děti dnešní.

3. Pracovní a rodinný život

Sladování rodinného a pracovního života je široké téma, kterým se zabývají nejen odborníci z oboru psychologie a sociologie, ale také pracovníci v oblasti lidských zdrojů, firemních manažerů, známých a vlivných lidí a v neposlední řadě také odbory. Jedná se především o genderové téma nepoměru pracovních pozic a příležitostí mezi muži a ženami.

Postavení v zaměstnání žen

	Zaměstnaní celkem	v tom podle postavení v zaměstnání				
		zaměstnanci vč. členů produkčních družstev	zaměstnavatelé	pracující na vlastní účet	pomáhající rodinní příslušníci	nezjištěno
2017	2 305,8	2 008,5	36,3	241,5	19,4	.
2016	2 261,9	1 962,6	36,7	241,4	21,1	.
2015	2 204,6	1 922,9	41,0	217,6	23,1	-

Zdroj: ČSÚ¹⁹

Postavení v zaměstnání mužů

	Zaměstnaní celkem	v tom podle postavení v zaměstnání				
		zaměstnanci vč. členů produkčních družstev	zaměstnavatelé	pracující na vlastní účet	pomáhající rodinní příslušníci	nezjištěno
2017	2 915,8	2 319,0	127,5	463,9	5,3	.
2016	2 876,7	2 294,1	124,6	452,0	6,0	-
2015	2 837,3	2 244,8	136,7	448,6	7,2	-

Zdroj: ČSÚ²⁰

V tabulkách můžeme vidět především kolik žen se staralo o rodinné příslušníky oproti mužům. Stejně tak se dá předpokládat, že veliké procento žen pracuje na zkrácený úvazek právě z důvodu rodičovství nebo již zmíněného pomáhání rodinnému příslušníkovi.

Česká republika patří v evropském srovnání mezi země s největším tzv. negativním vlivem mateřství na míru zaměstnanosti žen. Zaměstnanost českých matek s dětmi pod 15

¹⁹ Výstupní objekt VDB. [online]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=ZAM02B&filtr=G~F_M~F_Z~F_R~F_P~_S~_U~301_null_&skupId=446&z=T&f=TABULKA&katalog=30853&pvo=ZAM02-B&str=v442&u=v436_VUZEMI_97_19

²⁰ Výstupní objekt VDB. [online]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=ZAM02B&filtr=G~F_M~F_Z~F_R~F_P~_S~_U~301_null_&skupId=446&z=T&f=TABULKA&katalog=30853&pvo=ZAM02-B&str=v441&u=v436_VUZEMI_97_19

let dosahuje pouhých 57 %, což je jedna z nejnižších hodnot v EU (OECD Family Database 2015). Zaměstnanost samoživitelek je přitom o 10 procentních bodů vyšší než zaměstnanost matek v rodinách se dvěma rodiči. Ačkoliv matky v ČR zůstávají mimo trh práce v evropském srovnání relativně dlouhou dobu, zaměstnanost matek školních dětí v ČR naopak průměrnou zaměstnanost matek stejně starých dětí v EU vysoce převyšuje (tamtéž). Relativně nízký podíl zaměstnaných matek předškolních dětí v ČR má své strukturální, institucionální a kulturní příčiny a zároveň i reálné ekonomické a sociální důsledky pro ženy v průběhu jejich životů²¹.

Existují tedy dvě možnosti volby. Někteří volí možnost pořádit si děti v mladém věku a práci se hodlají věnovat naplno až děti odrostou, anebo naopak nejprve si zajistí karierní postavení a až posléze plánují rodiny. Toto rozhodnutí se většinou odvíjí od druhu zaměstnání²².

3.1. Rodinný rozpočet

Napětí mezi sférou rodinnou a pracovní se projevuje zejména v době, kdy jsou v rodinách malé děti a je tedy potřeba poskytnout jim odpovídající péči, jejíž zajištění ve většině případů leží na ženě²³.

Rodinný rozpočet se odvíjí od ekonomické situace celé rodiny, která se mění průběhem času. Při srovnání rostoucích cen veškerých potřeb, jak pro dítě, tak pro zajištění celého chodu domácnosti je průměrný plat spolu s peněžitou dávkou v mateřství velice nepoměrný, máme-li na mysli kontext úplné rodiny, kde je alespoň jeden měsíční příjem fixní. V tomto směru je tedy naprosto logické, že čím dále více matek se vrací do práce dříve či se snaží příjem rodiny zvýšit různým druhem brigád a jiných přivýdělků.

Pro mladé rodiny je také důležité započítat průměrnou výměru za nájem, poplatky s ním spojené, energie, finance na obživu, ošacení a hygienu. Nově narozené dítě také

²¹ Informační systém [online]. Copyright © [cit. 09.07.2019]. Dostupné z: https://is.muni.cz/el/1423/jaro2016/VPL457/um/62672645/62672392/Hana_Haskova__Alena_Krizkova__Radka_Dudova_2015.pdf

²² http://praha.vupsv.cz/Fulltext/vz_310.pdf

²³ http://praha.vupsv.cz/Fulltext/vz_310.pdf

potřebuje mnohem větší a náročnější péči. Pořízení dítěte je velká investice. S nadsázkou řečeno, když opomeneme samozřejmost, že je důležité, aby lidé, a především mladí lidé zakládali rodiny, které by mohli být i více početné a ne pouze s jedináčkem, zjistíme, že než si dítě pořídíme bude to stát větší finanční obnos. Někteří lidé dnes nakupují výbavu pro dítě již od počátku těhotenství. A nejedná se pouze o finanční náročnější položky, jako kočárek, autosedačka, postel atd., ale především si dělají tzv. systlí zásoby. Což si můžeme představit jako fakt, že v průběhu měsíců nakupují po malých nákupech pleny, hygienické potřeby, oblečení atd. čímž předejdou finančnímu boomeru, který by je čekal krátce před nebo po porodu.

V tabulce můžeme vidět průměrné prvotní výdaje, na které se rodina musí do začátku příchodu dítěte připravit.

Kočárek	6 000 - 36 000 Kč
Oblečení	od 700 Kč/měsíc
Drogerie	od 400 Kč/měsíc
Pleny	od 1 100 Kč/měsíc
Potraviny	od 1 000 Kč/měsíc
Hračky	od 500 Kč/měsíc
Lékař	od 200 Kč/měsíc
Autosedačka	1 500 - 6 000 Kč
Dětská postýlka	1 000 – 4 000 Kč + matrace v řádu tisíců
MŠ státní	od 150 Kč/měsíc
MŠ soukromá	od 1500 Kč/měsíc

Zdroj: (Inspirováno) Kolik stojí dítě? - Investujeme.cz. Investujeme.cz - odborný server společnosti Fincentrum [online]. Copyright © 2008 [cit. 1.04.2019]. Dostupné z: <https://www.investujeme.cz/clanky/kolik-stoji-dite/> - upravená verze

Tabulka je orientační. Ceny se dnes mohou pohybovat až mnohonásobně výš. Oproti tomu je v dnešní době velice populární nakupování v dětských bazarech nebo prostřednictvím internetu. Jedná se o propojení ekonomické i ekologické. Děti v prvních měsících života rostou velice rychle a je proto ideální vybavení či oblečení třídit a posílat dál. Věci mají stále vysokou kvalitu a cena je nižší než u produktů nových. Stejně tak snad ve všech rodinách funguje posuvný dědicí systém věcí. Toto řešení je velice inspirativní pro všechny, kteří se neradi zavalují spotřebním zbožím.

Jedním z dalších faktorů, který ovlivňuje finanční situaci rodin, které se rozhodnout založit rodinu, jsou náklady obětované příležitosti. To v praxi znamená, pokud pár, který se rozhodne a pořídí si dítě, musí dopředu počítat právě s těmito náklady. Ve chvíli, kdy se narodí dítě do rodiny je potřeba finance vložit právě do něj, jak je zmíněno v předešlé tabulce. Tím pádem odpadá možnost v tu danou chvíli, kdy nastoupí žena na rodičovskou dovolenou, zároveň pracovat a vydělávat peníze. Nebo za předpokladu, že rodiče se rozhodnou předělat a vybavit dítěti nový pokoj přes víkend, v tu danou chvíli nemohou jít do práce a tam odpracovat více placených hodin.

Poslední z otázek, které se týkají financí kolem dítěte je fakt, zda je opravdu relevantní zvážit vždy otázku kvantity před kvalitou a především s ohledem na bezpečnost dítěte. Neznamená to, že drahé se automaticky rovná správné, kvalitní či dokonce bezpečné. Ať už hovoříme o zdravotních a hygienických produktech, hračkách a obecně věcech, které by mohly dítě ohrozit na životě, čímž se může stát i houpací postýlka či špatně zkonstruovaná autosedačka. "BabystyleOyster Carapace Infant se v průběhu čelní nárazové zkoušky zcela uvolnila ze základny a společně s figurínou představující batole byla vržena značnou rychlostí směrem kupředu. Obdobná situace by v reálu mohla vést k velice vážnému zranění dítěte. Příčinou selhání bylo zlomení plastových držáků fixujících kovové tyče, pomocí nichž se upevňuje sedačka k základně," uvádí tisková zpráva dTestu²⁴.

3.2. Cesta zpět do práce

Cesta, kterou zaštituje česká legislativa ve smyslu povinnosti zaměstnavatele držet místo osobám, které nastoupí na rodičovskou dovolenou, se zdá na první pohled snadná. Problém nastává v lidských situacích, na které zákon často nemyslí. Z pohledu mladé ženy, která hledá zaměstnání není nic neobvyklého zvládat naučené otázky o případném založení rodiny, manželství a být na ně připraven. Ač jsou tyto otázky protiprávní, je nutné s nimi začít

²⁴ Pozor na dvě nebezpečné autosedačky pro nejmenší, v nezávislých testech propadly - Aktuálně.cz. Zprávy - Aktuálně.cz [online]. Copyright © Economia, a.s. [cit. 03.05.2019]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/ekonomika/auto/pozor-na-dve-nebezpecne-autosedacky-pro-nejmensi-v-nezavisly/r~196ed5f856e011e98a200cc47ab5f122/?redirected=1556913323>

pracovat a dát jim jasný směr vzhledem k nerovnosti mužů a žen na trhu práce. Nástup zpět do povolání nebývá zpravidla problematický, mnohdy se problémy ukáží ještě dříve. Hovoříme o mladých ženách, které jsou v produktivním věku a zaměstnavatelé očekávají, že do několika let by jejich zaměstnankyně mohly odejít na rodičovskou dovolenou. Z tohoto důvodu jim nemusí dát přednost před někým méně kvalifikovaným, který již buďto rodinu má anebo je opačného pohlaví a pravděpodobnost nástupu na rodičovskou dovolenou je tedy rapidně menší.

Při cestě zpět do práce se mnoho žen těší, že opět bude v kontaktu s lidmi. Zbaví se každodenní rutinní práce doma a opět bude produktivní v tom, co jí baví. Oproti tomu nastává veliký problém strachu. Za předpokladu, že žena byla doma s dítětem tři roky a věděla téměř o jeho každém kroku, přepadá ji nyní strach, zda je její dítě v pořádku a v bezpečí. Tyto ochranné a mateřské pudy by však měly časem poodstoupit. Ve chvíli, kdy dítě chodí do školky či školy, utváří si nové sociální vazby a je šťastné.

Specifickému modelu zaměstnanosti žen v ČR, který se vyznačuje dlouhým obdobím ekonomické neaktivity matek a nevracením se matek do zaměstnání mezi porody jednotlivých dětí, pravděpodobně přispívá i kultura vysokého počtu hodin v zaměstnání a časového rozvrhu práce, který zaměstnanec nemá možnost ovlivňovat. Vysoký počet odpracovaných hodin týdně nacházíme nejen mezi zaměstnanými muži (42,1 hodin týdně v ČR oproti 40,3 hodinám týdně v EU27), ale i ženami (38,5 hodin týdně v ČR oproti 33,5 hodinám týdně v EU27) (Eurostat 2014)²⁵.

3.3. Kariéra a výchova

Výchova dětí a zároveň budování kariéry je dnes naprosto normální jev, ve kterém se pohybuje velká část střední vrstvy. Děti pracujících rodičů bývají zpravidla dříve samostatnější v otázkách cestování např. cesta do školy a ze školy, přechod do zájmového kroužku nebo v samostatném nakupování. Velikou otázkou je moment, kdy je tedy ideální čas na to založit rodinu. Některým připadá nejlepší hned nebo ještě v průběhu studia, myšleno vyššího či

²⁵ Informační systém [online]. Copyright © [cit. 09.07.2019]. Dostupné z: https://is.muni.cz/el/1423/jaro2016/VPL457/um/62672645/62672392/Hana_Haskova__Alena_Krizkova__Radka_Dudova_2015.pdf

vyššího školství, někdo má naopak pocit, že je vhodnější nejprve dostudovat, začít pracovat a případně si budovat kariéru a až poté zakládat rodinu.

Někdo má možnosti na to být po celou dobu dospívání doma s dětmi a rodina je zabezpečena pouze z jednoho platu. Naopak někteří volí možnost i na rodičovské dovolené si nějakým způsobem přivydělat, nejčastěji je to variace čtvrtěčních a polovičních úvazků, kde jsou zahrnuty i takové práce, že dítě může být spolu s matkou. Hojněji využívané jsou však nejrůznější práce přes internet, kde žena může vykonávat práci z prostředí vlastního domova. Ze zahraničí se k nám také dostává trend homeoffice, který umožňuje zaměstnancům některé dny pracovat z pohodlí domova. V některých zemích je také běžné mít vlastní profesionální chůvu, která se o dítě stará ve chvílích, kdy jsou rodiče v zaměstnání. Řekla bych, že v Čechách se tento trend nikdy nerozšířil a myslím si, že tomu tak nebude ani v budoucnu.

Čím dál běžnější se stává domluva mezi partnery, který z nich zůstane doma s dítětem, a který bude chodit do práce. Tradiční formát ženy s dětmi je stále většinový, ale není už raritou, že domu zůstane muž. Nejčastěji tato varianta nastává ve chvíli, kdy má žena vyšší příjem než muž a tudíž, rodina zvolí tuto ekonomickou verzi péče o dítě. Jistě existují i případy, že se partneři domluví, kdo z nich zůstane doma. Poslední variantou je, že pracují oba a dítě je buďto s jedním z nich i v jejich pracovním nasazení nebo s někým jiným.

V širším kontextu dnešní doby je potřeba neopomenout biologický rytmus a funkčnost lidského těla. V tomto případě se jedná o tzv. biologické hodiny, které se dostávají do povědomí a přikládá se jim větší význam z důvodu vyššího věku prvorodiček.

3.3.1. Biologické hodiny

Jedná se o vrozený mechanismus u živých organismů, které řídí periodicitu nebo rytmus různých fyziologických funkcí nebo činností.²⁶

Můžeme tomu tedy rozumět jako mechanismu, který řídí a kontroluje vnitřní podněty k dalšímu vývoji, na které je tělo jak po fyzické, tak po psychické stránce připraveno.

²⁶ The American Heritage® Stedman's Medical Dictionary Copyright © 2002, 2001, 1995 by Houghton Mifflin Company. Published by Houghton Mifflin Company.

Veřejnost tento termín laicky používá hlavně právě ve spojení s ideálním časem, kdy si pořizovat děti. Což není milný fakt. Např. na texaské univerzitě probíhali studie, které na tamních studentských kolejích a přilehlém okolí odhalili, že ženy s klesající plodností, mnohem častěji myslí na sex a mají mnohem intenzivnější sexuální fantazie. Výzkum uvádí, že tyto ženy pohlavní styk praktikují mnohem častěji než ženy jiné věkové kategorie. Toto zjištění naznačuje, že biologické hodiny žen mohou sloužit k posunu psychologických motivací a využití zbývající plodnosti²⁷. Výsledky tedy potvrzují, že biologické hodiny mají opravdu určitý biorytmus, který má v lidském těle na starost právě plodnost a početí.

Zpoždění mateřství by mělo být svobodnou volbou, které si je vědoma žena do všech důsledků. Moderní ženy mají alarmující mylné představy o svých vlastních reprodukčních systémech a účinnosti technologií v asistované reprodukci. Lékaři by měli začít diskutovat o zachování plodnosti se svými pacienty a ujistit se, že mladé ženy skutečně rozumí všem možnostem, které jim mohou být poskytnuty. Sociální ekonomické a osobní tlaky způsobují, že ženy, které se rozhodnou pro otěhotnění v pozdějším věku, jsou stigmatizovány jako sobecké a nezajímající se o založení vlastní rodiny. Toto stigma musí být vyloučeno a neplodnost související s věkem by měla být řešena jako zdravotní problém²⁸.

Důležitý je v reprodukci nejen fyzický stav, ale především stav psychický. V dnešní době se prodlužuje mládí. Lidé dokončují školy v pozdějším věku, než tomu bylo před 20 lety a tím pádem se posouvá i zakládání rodin. Podle ČSÚ se věk prvorodiček za 15 let zvýšil v průměru o 2 roky²⁹. Z toho vyplývá, že zakládání rodiny se posouvá o dobu studia nebo začlenění se do pracovního kolektivu.

²⁷ The University of Texas at Austin, Department of Psychology, 1 University Station A8000, Austin, TX 78712, USA - Received 26 February 2010, Revised 10 May 2010, Accepted 14 May 2010, Available online 8 June 2010.

²⁸ A persistent misperception: assisted reproductive technology can reverse the “aged biological clock” - ScienceDirect. [online]. Copyright © 2012 American Society for Reproductive Medicine. Published by Elsevier Inc. All rights reserved. [cit. 09.07.2019]. Dostupné z: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0015028212002294>

²⁹ Český statistický úřad | ČSÚ [online]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/32853427/1301181612.pdf/7e6cb3ce-dba4-41f0-8efc-6c75bbd731a0?version=1.0>

4. Stereotypizace žen na rodičovské dovolené

Etymologie slova stereotyp pochází z francouzského slova stéréotype a to pochází z řeckých slov στερεός (stereos), pevné and τύπος (typos) – dojem, z toho vyplývá silný, pevný dojem na určitou danou myšlenku či teorii. V psychologickém slova smyslu byl poprvé termín stereotyp použit roku 1922 americkým novinářem Walterem Lippmannem v jeho práci Veřejné mínění³⁰.

Očekávání hraje důležitou roli při vedení všech sociálních interakcí (Snyder & Stukas, 1999) a vnímání a očekávání matek pro jejich děti může mít kritický dopad na časné interakce mezi matkami a dětmi (Olexa & Stern, 1999). Tomuto procesu se věnuje řada studií, které vypracovali Stern a kolegové³¹.

Existuje mnoho výzkumů, které se zabírají tématem stereotypizace žen ve smyslu matek. Např. Stephen Benard z Indiana University a Shelley J. Correll z Stanford University ve společném výzkumu navrhuje testovat nový teoretický mechanismus, který by zohledňoval část mateřství ve mzdách a související problematiku žen na trhu práce. Tato diskriminace má za základ předpoklad, že matky jsou méně způsobilé práce než jiní pracovníci. Zabývají se otázkou, co se stane, když matky prokáží svou definitivní způsobilost a odhodlání pro práci? Studie zkoumá, zda odhodlání a hodnocení matek na trhu práce je opravdu diskriminující. Testují hypotézu, zda jsou vysoce úspěšné matky vnímány jako méně sympatické a více interpersonálně nepřátelské než pracovníci, jež matkami nejsou³².

Dále je důležité se zaměřit na rozdělení typů stereotypizací. Přestože existuje značná empirická podpora existence sociálních stereotypů o různých typech matek, je většinou obsah těchto stereotypů nejasný. Lawrence H. Ganong a Marilyn Coleman ve své studii cílí na zjištění obsahu stereotypů souvisejících s různými typy matek. Především na stereotypizované atributy vdaných matek, nevlastních, rozvedených a nikdy nevdaných. Obsah byl zkoumán na

³⁰ LIPPMANN, Walter. Veřejné mínění. Přeložil Ladislav KÖPPL. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0939-3.

³¹ Stern & Karraker, 1988, 1989, 1992; Stern, Karraker, Meldrum-Sopko, & Norman, 2000

³² [online]. Dostupné z: <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/0891243210383142>

základě mateřských stereotypů, výsledky byly diskutovány s ohledem na dopad sociální interakce, sebepojetí žen a zhodnocení související s rodinou³³.

Ženy – matky tedy spadají do specifické vlastní sítě stereotypizace, která je sociálně interaktivní. Nejedná se pouze o verbální stereotypizaci. Stereotypizace žen – matek může tedy ovlivnit jejich pracovní i osobní život.

4.1. Kvalita života

O kvalitě života lidí je možné hovořit a mít na mysli různý rozsah pojmu “člověk”. Můžeme hovořit o kvalitě života jednotlivce (individua) nebo o kvalitě života dvojice lidí – dyády – např. v manželství, mezi dvěma přáteli, ve vztahu nadřízený/podřízený, učitel/žák, trenér/cvičenec atp. Je možné hovořit o kvalitě života skupiny lidí, a to jak skupiny malé – např. rodiny, školní třídy, sportovního družstva atp. nebo zahrnout velké oblasti – např. lidí v Jižních Čechách, ve státě – např. v naší republice nebo např. na celém kontinentě (např. v Africe) atp³⁴.

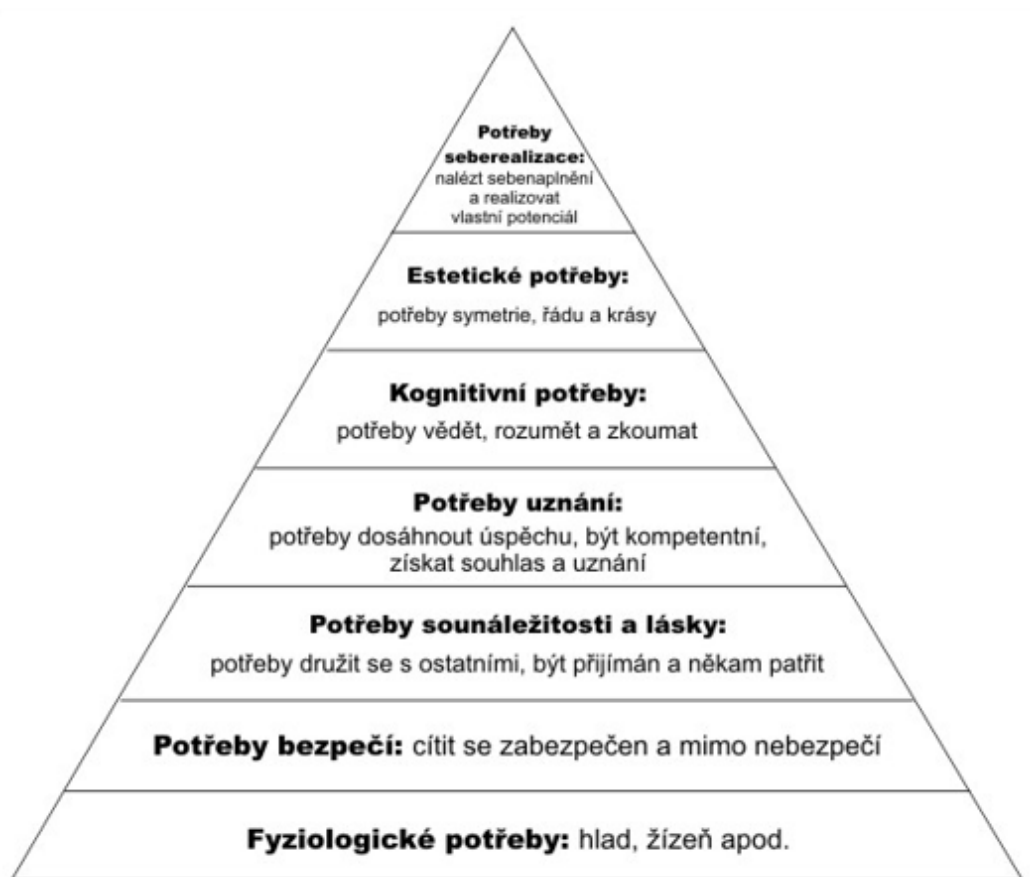
Definovat kvalitu života je obtížné. Pro tento termín neexistuje žádná jednotná definice, zatímco National Institute of Health kvalitu života definuje jako celkový požitok ze života³⁵, švédský psycholog a pedagog Jan Olof Hörnquist definuje ten samý termín jako míru uspokojení z oblasti fyzické, psychologické, společenské, pohybové, materiální a strukturální³⁶. Můžeme se rozhodnout a vybrat si k nahlédnutí z mnoha různých sociálně oborových disciplín. Mnoho odborníků se o toto téma zajímá z mnoha různých rovin. Může to být rovina psychologická, filosofická, sociologická, ekonomická či medicínská. Každý z těchto oborů však bude velice pravděpodobně vycházet z Maslowy pyramidy potřeb. (viz. Pyramida str. 29)

³³ The content of mother stereotypes | SpringerLink. Home - Springer [online]. Copyright © 2018 Springer Nature Switzerland AG. Part of [cit. 09.07.2019]. Dostupné z: <https://link.springer.com/article/10.1007/BF01544185>

³⁴ KŘIVOHLAVÝ Jaro 2004 - [online]. Dostupné z: <https://www.ipvz.cz/seznam-souboru/515-kvalita-zivota-sbornik-prispevku-z-konference-konane-25-10-2004vtreboni.pdf>

³⁵ National Institutes of Health. <http://www.cancer.gov/dictionary?cdrid=45417> Accessed May5, 2014.

³⁶ Hörnquist JO. The concept of quality of life. Scand J Soc Med. 1982;10(2):57–61. [PubMed] [Google Scholar]

37

Když vztáhneme Maslowu pyramidu na ženy, které se v momentálním období starají o dítě, je důležité si uvědomit, že potřeby fyziologické, bezpečí, sounáležitosti a lásky, jsou potřeby, které mají rodiče velice silné v kontextu bezbranného nezaopatřeného dítěte. Jsou to potřeby, které musí dětem poskytnout.

To znamená fakt, že se musí postarat nejen o své vlastní, ale zároveň tytéž potřeby musejí poskytovat svým dětem do doby, než se o ně dokáží postarat samy. Z toho může vyplývat, že se občas může stát u některých rodičů, že začnou opomínat své vlastní potřeby právě na úkor svých vlastních dětí. Podle J. Křivohlavého se kvalita života dá rozdělit do pojetí statického a dynamického, přičemž hovoříme o kvalitě života lidí vztažené k určitému časovému údaji: např. kvalita života ženy na mateřské dovolené v Praze je pojetí statické, což můžeme chápat jako rámcově uzavřenou otázku. Jedná se o daný vzorek na daném místě v danou dobu. Oproti tomu stav dynamický se spojuje s určitým delším časovým obdobím,

³⁷ Maslowova pyramida lidských potřeb - Strana 2 z 3 - Filozofie úspěchu. Filozofie úspěchu - Podnikání, motivace, psychologie. Trénink soustředěnosti, sebedisciplíny, inteligence, paměti ... [online]. Dostupné z: <https://www.filozofie-uspechu.cz/maslowova-pyramida-lidskych-potreb/2/> - zdroj: zdroj: kniha Chování zákazníka (J. Vysekalová)

jako např. kvalita života žen na mateřské dovolené od roku 2010 do roku 2018. (Křivohlavý; 2004) Oboje tyto pojetí nám však dokáží odhalit statistické údaje, podle kterých můžeme dojít k závěrům všeobecným.

Pro kvalitu života jedince, který je obklopen společností je důležité, aby si uvědomoval své vlastní chování a kvality. Immanuel Kant definoval kategorický imperativ, který hovoří o jednání jedinců: „Jednej tak, aby maxima tvé vůle vždy mohla být zároveň principem obecného zákonodárství.“ Člověk by měl dle Kanta jednat tedy tak, jak by chtěl, aby ostatní jednali s ním. Zahrnutí toho výroku ke kvalitě života mi přišlo tematické z toho důvodu, jelikož se domnívám, že kvalita života lidí, ač se jedná o subjektivní hodnocení něčeho individuálního je velice důležitá v kontextu sociálním. Člověk tedy nedokáže nalézt sebepoznání a vlastní seberealizaci bez toho, aby u toho nešel příkladem druhým lidem. Jednat příkladně je pro osobní kvalitu života důležité.

Jako příklad můžeme použít dnešní obraz žen s malými dětmi. Pokud některá z matek považuje za rozumné nechat dítě brečet na nějakém veřejném místě jako je např. kavárna, neměla by v případě, že v kavárně bude jako host bez dětí, na jinou ženu, která tentokrát nechá své dítě hlasitě se projevovat, jakýmkoli negativním způsobem reagovat. Kvalitu života tedy můžeme chápat jako něco individuálního. Úplně jinak bude hodnotit kvalitu vlastního života Čech žijící ve městě v Evropě a Keňan žijící v africké vesnici.

Stejně rozdíly mohou cítit i ženy, které se starají o dítě ve stejném časovém období, ve stejném městě. Kvalita života se tedy dá definovat několika způsoby. Pro téma kvality života matek s ohledem na čerpání z rodičovské dovolené jsem vybrala kategorie, které definoval J. Džuka jako:

1. Objektivní kvalitu života – objektivní podmínky života osoby
2. Subjektivní kvalita života – na základě individuálního úsudku hodnocené podmínky života osoby
3. Subjektivní pohoda – emocionální systém hodnocení podmínek vlastního života (J. Džuka 2004)³⁸

³⁸ Dokument byl přesunut [online]. Copyright © [cit. 01.05.2019]. Dostupné z: http://www.ped.muni.cz/z21/2006/konference_2006/sbornik_2006/pdf/033.pdf

Jako další neoddělitelný bod, který je důležitý zahrnout, je měřítko ekonomicko – materiální, které závisí na finančních příjmech celé rodiny. Rodičovský příspěvek zůstává pro všechny stejný. Záleží pouze na době čerpání, kterou si rodič zvolí.

Pro kvalitu života žen na rodičovské dovolené je dle mého ideální definice Jana Olofa Hörnquista. V průběhu rodičovské dovolené je u žen důležitá jejich fyzická stránka, aby byly schopny postarat se o dítě. Důležitý je především spánek, kvalitní a pravidelná strava. Matka nemůže fungovat od šesti ráno do devíti do večera jako vychovatelka, kuchařka, uklízečka, tvořitelka zábavy bez toho, aby uspokojila své vlastní potřeby. Bez fyzické síly nic z toho, co se od ní očekává nezvládne. Nestačí však pouze fyzická pohoda, s ní je úzce propojena také pohoda psychická, udržování pravidelné duševní hygieny je důležitým prvkem, aby žena mohla pozitivní energii předávat dále na dítě. Dále je v průběhu rodičovství důležitý prvek společenský. Ať se to může zdát paradoxní, nemalé procento žen se po porodu cítí izolováno od vnějšího prostředí. Najednou sice nejsou samy v tom pravém slova smyslu, že by byly osamělé, ale jsou s někým, pro koho musí fungovat 24 hodin denně a potřebují se občas bavit i o věcech, které se netýkají pouze dětí. Potřebují probrat společenské dění, politickou situaci, kamarádky novou známost a spoustu dalších věcí, které jim dovolí odstoupit od rodičovských povinností. Spousta žen přiznává, že najednou začíná navazovat kontakty jinde než před příchodem dítěte do rodiny např.: se sousedy, ve frontě v obchodě nebo v parcích a na dětských hřištích. Jak už jsem se zmiňovala v předchozí kapitole, a jak tvrdí pan Hörnquist nesmí se opomenout oblast materiálního zabezpečení. Což můžeme chápat, jako určitý systém jistot, který má daná žena v rámci rodiny za sebou. Je velice důležité mít zajištěné trvalé bydlení. Toto místo by mělo mít dostupné dobré sociální zařízení jako obchody, úřady, lékaře, školky, hřiště, park a mnoho dalšího. Tento bod je dokonce jeden z předních, který realitní kanceláře zmiňují v prodeji či pronájmech bytů. Pro matku, která je s dítětem doma je také podstatné, aby měla na účtu dostatek financí na nečekané výdaje.

4.2. Zobrazení rodičovské dovolené v masmédiích

Gaye Tuchman zkoumá masivní obsah masmédií, jako jsou televize, noviny, časopisy a reklamu, aby podpořil argument, že masové sdělovací prostředky symbolicky ignorují ženy nebo je zobrazují ve stereotypních rolích či rolích spotřebních. Poznamenává, že většina

médií vykresluje ženy, pokud vůbec, v rolích tradičních: v domácnosti, jako matky a pokud se jedná o pracovní povolání, jsou především zobrazovány v tzv. růžových límečcích. Existuje jen málo zobrazení silných ženských postav v odpovědných a autoritativních pozicích. Stejně tak časopisy, které jsou především zaměřené na domácí prostředí – manželství, výchovu dětí apod. Zároveň podporují vzdělání, odbornou přípravu a další možnosti, které vedou k moci, autoritě a nezávislosti. Obecně se ukazuje, že ženy jsou definovány z hlediska vztahů s muži v konečné fázi nakonec jako nezávislé, a že žijí svůj vlastní život bez mužského vedení³⁹.

Toto téma poukazuje na problematiku stereotypizace zobrazení žen obecně. To ovšem neznamena, že by toto zobrazování žen např. v reklamách bylo otiskem reality. Spousta žen jen dnes ve vedoucích autoritativních pracovních pozicích.

4.3. Vlastní identita

Vlastní identita je něco jako náš vnitřní koncept, který se neustále vyvíjí v průběhu našeho života. Určité aspekty vlastní identity mohou zasahovat do lidského života a člověk nad nimi nemá žádnou vlastní kontrolu. Například země vašeho původu nebo barva pleti, stejně tak to mohou být aspekty, které plně ovládáte, jako například kde pracujete nebo koho si vezmete. Určitou část vlastní identity ukazujeme skrze to, co nosíme na sobě nebo jak komunikujeme s druhými⁴⁰.

Vlastní identitou je chápáno prožívání sebe sama jakožto jedince. Individuální chápání v kontextu jedinečnosti každé osoby.

U žen, jež vychovávají děti a finančně jsou závislé na PPM, případně příjmu partnera, je naprosto logické, že upozadují sebe samy. A z hodnot, které pro ně byly ještě před porodem podstatné slevují. Z toho vyplývá, že identita, jakožto neměnný faktor se přizpůsobuje chodu nově přichozích povinností. Vlastní přehodnocení podstaty hodnoty peněz, vizáže a prestiže

³⁹ The Symbolic Annihilation of Women by the Mass Media | SpringerLink. Home - Springer [online]. Copyright © 2018 Springer Nature Switzerland AG. Part of [cit. 09.07.2019]. Dostupné z: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-1-349-62965-7_9

⁴⁰ What is Self Identity? Understand the Question "Who am I"?. Scientific Subliminal Message and Hypnotherapy MP3 Audio Downloads [online]. Dostupné z: <https://www.mindfithypnosis.com/who-am-i-self-identity/>

se přesouvá na druhotnou kolej. Jak jsme již mohli vidět u Maslowy pyramidy potřeb (1943), potřeba seberealizace je pro člověka velice důležitá. Vnímání vlastních cílů a následná potřeba je realizovat. V případě žen, které jsou s dětmi doma, je pro jejich osobností rys důležitá nějaká sociální role. Mateřství je důležitým momentem v životě ženy a dá se předpokládat, že výrazně ovlivní její identitu, tedy její sebedefinování ve smyslu vlastní celosti, autenticity, nepřetržitosti (pocitu totožnosti založeném na prožívání svojí kontinuality), resp. přijetí jejích rolí souvisejících se vztahem k druhým lidem a s existencí ve společenské kontinuitě. (Bačová 1997) Ne vždy byla reflektována specifika vývoje identity ženy. Podle některých autorek (Chodorow, 1979; Gilligan, 2001) bylo potřeba upravit teorie o vývoji identity (Erikson, 1968; Marcia 1980) a přidat aspekt zkušeností ženy, mateřství a další záležitosti, které z toho vyplývají. Autorky zastávají názor, že žena má na rozdíl od muže potíže s vytvořením autonomní identity a s pozitivním vnímáním hledání vlastní role, protože je od raného věku více závislá na vztazích a méně na své autonomní existenci a vymezování se. Identita a potřeby matky byly často dříve podřízeny dítěti a nebyly zkoumány aspekty identity ženy v závislosti na jiných rolích, než jen mateřství a vztahy. V současnosti se objevuje nejednoznačné teoretické pojetí mateřství. Jedním z důvodů je příchod nových reprodukčních technologií (efektivní antikoncepce, přerušení těhotenství atd)⁴¹.

Z tohoto vyplývá, že vlastní identita je proměnlivá v průběhu života a je důležité přijímat nové sociální role a ztotožnit se s nimi tak, aby jedinec mohl být v psychické a fyzické rovnováze. A jeho potřeba štěstí byla naplněna.

⁴¹ NEKTERÉ ASPEKTY IDENTITY MATKY - ProQuest. Log In - ProQuest [online]. Copyright © 2019 ProQuest LLC. [cit. 09.07.2019]. Dostupné z: <https://search.proquest.com/openview/c8048a74a8ca6abb32f2b422cfab926c/1?pg-origsite=gscholar&cbl=28548> – Bartlová, Petra. Československa Psychologie; Praha Sv. 51, Čís. 3, (2007): 301-311.

4.3.1 Sociální sítě v kontextu vlastní identity matek a dětí

Sdílení dětských fotografií na Facebooku pomáhá novým matkám přijímat potvrzení o „dobrém mateřství“. Matky jsou však odpovědné za to, že on-line spravují soukromí a identitu svých dětí⁴².

Téma týkající se sociálních sítí je poměrně mladé. Ovšem o to více budí zájem celé společnosti. V této části bych se chtěla zaměřit pouze na sociální síť facebook, která hýbe světem. Platforma této sítě má jistě pozitivní dopad, můžete skrze ni nalézt práci, spojit se s přáteli, kteří žijí na druhé straně zeměkoule, dozvědět se o spoustě zajímavých kulturních akcích, rychle se dozvíte, co potřebujete. Ovšem je tu i ta část, kde lidé sdílí své soukromí mnohdy s velikým množstvím lidí, které ani neznají. Je přirozený lidský jev, chtít se pochlubit druhým, že jsem dokončila školu, získala práci, jela na dovolenou atd. Ovšem problém nastává ve chvíli, kdy tuto sociální síť někdo využívá jako únik od samoty, což bývá příklad matek na rodičovské dovolené, jak už jsem zmiňovala v předchozích kapitolách. Spousta matek, které se doma s dětmi cítí osamocené a nedocenené využívají právě facebook jako prostředníka na sdělování různých fází života svých dětí. Fotí své děti, jak rostou, co už umí a dokáží. Zjištění, jaké následky to bude mít na osobní život lidí v budoucnosti, které na těchto fotografiích a videích jsou jako malé děti nás teprve čeká. Ale už dnes existují smutné případy, že dcera své rodiče kvůli zmíněným fotografiím žalovala. Většina těchto dětí, jejichž rodiče se chlubili na sociálních sítích jejich dětskými fotkami, musí teprve vyrůst, abychom mohli říci, jak moc negativní či naopak pozitivní vliv to může mít.

Nepředpokládám, že tento jev je za každou cenu odstrašující a neadekvátní. Ženy, které tuto volbu představování svých dětí volí, by měly vždy přemýšlet, jaká fotka je milá a neutrální, která nemůže nikdo poškodit, od těch, které mohou být humorné, ale do značné míry pro jejich děti do budoucna škodlivé.

⁴² The Modern Day Baby Book. ACM Digital Library [online]. Copyright ©2015 [cit. 19.06.2019]. Dostupné z: <https://dl.acm.org/citation.cfm?id=2675149>

4.4. Well-being

Definice well-being podle Collins Dictionaries tvrdí, že se jedná o podmíněný stav, kde má být člověk spokojený, zdravý nebo úspěšný. V Oxford Dictionaries je termín vysvětlen jako stav pohodlí, štěstí a zdraví a WHO ho chápe jako duševní zdraví, které je definováno stavem blahobytu, ve kterém si každý jedinec uvědomuje svůj vlastní potenciál, dokáže se vyrovnat s normálním napětím života, může produktivně a plodně pracovat a je schopen přispívat své komunitě.

Jedná se tedy o propojení štěstí, životní spokojenosti a pozitivního vlivu. Již Juvenalis tvrdil „...ve zdravém těle, zdravý duch.“ Je však důležité neopomenout význam psychologických potřeb a procesů v oblastech jako je zdravotní péče, vzdělávání, práce, sport, náboženství a psychoterapie⁴³.

Mnoho prominentních teoretiků argumentuje tím, že přesné vnímání sebe sama, světa a budoucnosti je nezbytné pro duševní zdraví. Významné vědecké důkazy však naznačují, že příliš pozitivní sebehodnocení, přehnané vnímání kontroly nebo nerealistický optimismus je charakteristický pro normální lidské myšlení. Tyto iluze navíc podporují další kritéria duševního zdraví, včetně schopnosti starat se o druhé, schopnosti být šťastný nebo spokojený a zapojit se do produktivní a tvůrčí práce. Tyto strategie mohou z velké části uspět, protože jak sociální svět, tak mechanismy kognitivního zpracování zavádějí filtry na příchozí informace, které je deformují v pozitivním směru. Negativní informace mohou být izolovány a zastoupeny co nejeфекtivněji. Tyto pozitivní iluze mohou být obzvláště užitečné, když jednotlivec dostává negativní zpětnou vazbu nebo je jinak ohrožen. Poté dokáže být za těchto okolností obzvláště adaptivní⁴⁴.

Pojem well-being tedy shrnuje duševní – psychické a fyzické zdraví. Jedinec zdravý po obou stránkách je přínosný nejen pro sebe ale i pro své okolí. Především ve velkých městech, kde je životní tempo vysoké, je důležitá duševní očista, která lidem dodává pocit štěstí a zdravou životní rovnováhu.

⁴³ By Ryan, Richard M.,Deci, Edward L.- American Psychologist, Vol 55(1), Jan 2000, 68-78

⁴⁴ Pardon Our Interruption. Pardon Our Interruption [online]. Dostupné z: <https://psycnet.apa.org/buy/1988-16903-001> - By Taylor, Shelley E.,Brown, Jonathon D. Psychological Bulletin, Vol 103(2), Mar 1988, 193-210

5. Využití institucí a rodiny

Dnes již neodmyslitelně patří k rozvoji psychiky dítěte i socializační stránka, která by měla děti připravit na nadcházející školní život. Osvojit si povinnosti, které děti do jistého věku nemusejí mít zažité. Jeden z největších nových úkonů, které děti před nástupem do školy musí chápat a respektovat je vnímání a dodržování času. Většina matek se shodne, že na to děti připravuje již v rámci domácí přípravy, ale největší funkci, zde přebírají školy, které dětem dokáží nastavit správný časový rámec dne. Samozřejmě se nesmí opomenout socializačně-společenská role školek, kde se děti učí navazovat nové vztahy a pečovat o ně.

5.1. Jesle

Jedná se o instituci, která byla mnohem více využívaná v druhé polovině 20. století. Dnes stojí názorově na takzvaném pomezí. Mnozí příznivci ji využívají a hodnotí kladně, ať už se jedná o lidi, kteří svůj čas vynaloží do práce a kariérního postupu nebo o jedince, kteří potřebují pečovat a mít čas také sami na sebe.

Druhá, opoziční strana, tvrdí, že dítě by mělo první roky svého života trávit především se svou matkou. Tvrdí, že na utužování sociálních vazeb, které v jeslích vznikají, je dostatek času v nadcházejícím předškolním období.

Z pozorování těchto institucí a podle informací na jejich webových stránkách, ať už se jedná o Prahu anebo jiná města v ČR je zřejmé, že kapacity těchto míst, kde mohou být na dopoledne i děti mladší než tři let, jsou nenaplněné. Je to možná otázka národní kultury či zvyků, každopádně už dnes není běžné děti nechávat v jeslích. V evropském srovnání patří ČR mezi země s nejnižšími podíly dětí mladších let v institucích denní péče o děti⁴⁵.

5.2. Mateřské školy

Předškolní docházka, která je povinná minimálně jeden rok je v ČR od roku 2017 dle školského zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a

⁴⁵ Hana Hašková – 403 Forbidden [online]. Copyright ©G [cit. 09.07.2019]. Dostupné z: <http://www2.soc.cas.cz/promeny/download/546/Kde%20ty%20jesle,%20%C5%A1kolky%20jsou.pdf>

jiném vzdělávání z roku 2004. Pokud dítě není přihlášené do předškolního zařízení jedná se o přešůpek. Nástup dítěte do mateřské školy není totožný s odpoutáváním od matky. Požadavky jsou komplexnější. (Niesel, Griebel, 2005)

Mateřské školy musejí jednat dle zákona a rodiče s dětmi musejí dodržovat platný školní řád vydaný ředitelem školy. Povinná docházka je stanovena na minimálně 4 hodiny denně, a to z důvodu, že podle výzkumů nebyla spousta dětí, která MŠ v předchozích letech nenavštřvovala připravena na nadcházející devítiletou povinnou školní docházku. Má dětem rozšířit pole působnosti v ohledu na sociální vazby. Vznik nového přátelství a péči o něj, dále nastavuje dětem pevný řád, děti se učí pravidelně vstávat, jíst, hrát si a odpočívát. Tato příprava na školní docházku je velice důležitá, aby děti dokázaly udržet pozornost jednu vyučovací hodinu, tj. 45 minut.

V raném předškolním věku, tj. do tří let dítěte, máme legislativně zakotvenou možnost rodičovské dovolené, která umožňuje soustředěnou péči rodiny, a to především jednoho rodiče – stále je to nejčastěji matka, která se o dítě do tří let stará s finanční podporou státu. Je to kvalitativně vysoko uzákoněná výhoda, o které se ani nezdá rodinám v převážné většině evropských i amerických států. Vychází z poznatků vývojové psychologie i z dlouhodobých zkušeností. Oba tyto zdroje načerpaly poznatky, které odrážejí potřebu naplnění základní jistoty dítěte tohoto věku ve vztazích se svými nejbližšími lidmi⁴⁶.

Mezi novodobé trendy se také dostávají školky typu Montessori anebo přírodní/lesní školky, které koordinují s dnešní filosofií v dětech rozvíjet jejich jedinečnost a pracovat s nimi více individuálně, stejně tak jako být šetrný a žít v souladu s přírodou.

5.3. Firemní školky

Firemní školky jsou poměrně moderní model, který se k nám do ČR postupně dostává. V zahraničí tento typ funguje již déle, především u velkých národních a nadnárodních společností. Je to jedinečná možnost, jak může být rodič dítěti na blízku a zároveň být ekonomicky činný. V Praze můžeme vidět firemní školky např. u firem jako je ČEZ, MZV, J&T

⁴⁶ KOŤÁTKOVÁ, Soňa. Dítě a mateřská škola. Praha: Grada, 2008. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-1568-1.

finanční skupina, KPMG, Total, Hotel Hilton nebo ČMSS a spousta dalších větších firem, jež se nechaly inspirovat zahraničním modelem. Někteří ale tvrdí, že zaměstnanec se nemůže plně soustředit na výkon práce. Oproti tomu jsou zastánci, kteří kladně hodnotí možnost být v práci a dítě mít ve své relativní blízkosti. Kladně je také hodnocena přednost přijetí dětí do školek, mnohdy již od dvou let.

5.4. Rodina

„Rodina je sociální systém, který se vyvíjí. Systém je soubor jednotlivin ve vzájemné interakci. Jeho fungování je závislé jednak na povaze součástí, jednak na způsobu jejich organizace. Kromě vnitřních vazeb mezi částmi (podsystemy) existují ještě vazby systému navenek. Systém musí být vůči svému prostředí ohraničen, aby nezanihl. Systém se udržuje v ustáleném stavu pomocí zpětných vazeb.“ (Matoušek, 2003)⁴⁷

Jako jednu z nejčastějších variant, kterou využívá většina české společnosti je varianta rodiny, která má v České republice mnoholetou tradici. Vždy se jezdilo na prázdniny k prarodičům na venkov. Tato výsada (bohužel) nejspíše časem vymizí. Mladí lidé se na venkov moc nehrnou a pro seniory je dnes také výhodnější žít ve městech. Sociální a lékařské zařízení z venkova odchází. Tato varianta však spojuje mnohdy opomíjené seniory, popřípadě ještě nevytížené mladé – dospělé. Pomoc od blízkého okolí má mnoho výhod.

1. Utužování rodinných vazeb
2. Aktivní zapojování seniorů (babiček, dědečků)
3. Aktivní zapojování mladých – dospělých (starších sourozenců vůči dětem nebo mladších sourozenců vůči rodičům)
4. Finanční nenáročnost
5. Důvěru a jistotu

V prvním bodu, utužování rodinných vazeb je velická výhoda rodinné pospolitosti. Rodina se semkne a udržuje mnohdy mnohem častější kontakty. Především je tento faktor znát u prarodičů dětí, kteří se svým vlastním dětem snaží pomoci skrze různé cenné rady a

⁴⁷ MATOUŠEK, Oldřich. Rodina jako instituce a vztahová síť. 3., rozš. a přeprac. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství, 2003. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). ISBN 80-86429-19-9.

zároveň aktivním trávením času s vnoučaty, které prospívá oběma stranám. Obdobný charakter má i zapojování starších sourozenců, ti naopak získávají cenné zkušenosti do vlastního života, utvářejí si společenské hodnotové centrum a učí se péče o druhé.

Nezpochybnitelnou výhodou této stránky jsou finance. Za rodinou výpomoc nikdy nebudete muset zaplatit tolik, jako například za profesionální chůvy.

V neposlední řadě je důležité upozornit na důvěru a jistotu, která v tomto případě hraje velkou roli. Rodič ví, že dítě má na starost někdo, koho velmi dobře zná, u koho si může být jist, že jeho dítě bude ve velmi dobrých rukou. Tím netvrdím, že profesionální chůvy nejsou důvěryhodné, ale přeci jen se v takovýchto případech člověk spoléhá na nějaké předešlé doporučení, což v případě rodiny, není potřeba.

6. Otcovská dovolená

Zapojení otců je spojeno s pozitivními výsledky u dětí. (Lamb 2010; Sarkadi et al. 2008)⁴⁸.

Zapojení otců do péče o dítě je poměrně mladý jev, který ještě před desetiletím byl neobvyklý. Dnes, s příchodem detabuizovaných témat, se stává mnohem častěji, že otcové jsou s dětmi doma třeba i po dobu celé rodičovské dovolené. Nejčastěji rodiče volí toto řešení z důvodu vyšších příjmů partnerky.

V ČR existuje od 1. února 2018 dávka otcovské poporodní péče, tzv. otcovská. Na tuto dávku má nárok pojištěnec, který pečuje o dítě, jehož je otcem anebo pojištěnec, který pečuje o dítě, které převzal do náhradní rodinné péče na základě schválení příslušného orgánu. Doba poskytování dávky je 7 kalendářních dnů a začíná dnem, který si pojištěnec určí v období šesti týdnů ode dne narození dítěte nebo převzetí do péče. Redukční hranice dávky je od 1.1.2019

1. Hranice – 1090 Kč
2. Hranice – 1635 Kč
3. Hranice – 3270 Kč

Žádost o otcovskou dovolenou zaměstnanci podávají stejně jako žádost o jiné dávky spadající pod nemocenské pojištění, přes zaměstnavatele. Osoby OSVČ ji podávají přímo u OSSZ, pod kterou jsou registrováni⁴⁹. Což znamená, že otcům, který využijí tuto týdenní dovolenou je za každý den poskytnuto 70 % z vyměřené mzdy. Nevztahuje se to ovšem na otce, kteří nejsou delší dobu zaměstnaní nebo evidováni na ÚP, např. pokud je muž 3 roky nezaměstnaný, nesplňuje tak minimální potřebnou dobu na pojištění a nárok na otcovskou dovolenou pro něj neexistuje.

Samotná podpora je velice pozitivní jev, který stát poskytl skrze dávku, je důležitá především pro psychickou stránku celé rodiny. Pro novorozené dítě je velice přínosná

⁴⁸ Richard J. Petts - Department of Sociology, Ball State University, North Quad 222, Muncie, IN 47306, USA - Paternity Leave, Father Involvement, and Parental Conflict: The Moderating Role of Religious Participation

⁴⁹ Dávka otcovské poporodní péče - otcovská - Česká správa sociálního zabezpečení. Object moved [online]. Dostupné z: <https://www.cssz.cz/cz/nemocenske-pojisteni/davky/otcovska.htm>

přítomnost otce v prvních okamžicích života, stejně tak jako pro otce čas strávený s dítětem. Pozitivum můžeme vidět i ze strany matky, která má alespoň týdenní podporu ve svém partnerovi, který pozná, jak budou následující měsíce a roky pro jeho ženu náročné.

Tabulka srovnání otcovské dovolené v evropských zemích.

Země	Délka dovolené	Výše náhradní mzdy
Belgie	19 týdnů	25,80 %
Česká republika	7 dní	70 %
Dánsko	2 týdny	54,1 %
Estonsko	2 týdny	100 %
Finsko	9 týdnů	70,70 %
Francie	28 týdnů	20,20 %
Itálie	1 den	100 %
Lucembursko	26 týdnů	39,80 %
Maďarsko	1 týden	100 %
Německo	9 týdnů	65 %
Nizozemsko	2 dny	100 %
Polsko	2 týdny	100 %
Portugalsko	21 týdnů	54,20 %
Rakousko	9 týdnů	80 %
Řecko	2 dny	100 %
Slovinsko	2 týdny	90 %
Španělsko	2 týdny	100 %
Švédsko	10 týdnů	75,60 %
Velká Británie	2 týdny	20,60 %

Zdroj: Finance.cz - daně, banky, kalkulačky, spoření, kurzy měn [online]. Dostupné z: <https://www.finance.cz/500161-otcovska-dovolena/>

Zajímavé je srovnání s jinými státy EU, kde můžeme vidět, že státy jako jsou Belgie, Francie, Lucembursko a Portugalsko, dávají přednost delší době, kterou může otec trávit s čerstvě narozeným dítětem. Z psychologického hlediska se jedná o velice důležité okamžiky v životě dítěte a je velice přínosné, že se otcové mohou aktivně zapojovat a lépe ztotožňovat s novou sociální rolí. Každý den, který můžou se svým dítětem strávit navíc je pouze a jen k dobru. Ale tento moderní trend otců na rodičovské dovolené má stále mnoho úskalí. Většinová společnost mužů není na tuto roli plně připravena a stává se, že se muži setkávají s posměchem ze strany kolegů či přátel, kteří stereotypně škatulkují péči o dítě a domácnost

do rukou žen. Myslím si, že časem se tento stereotypní názor změní, bude mnohem běžnější, že muži vychovávají děti po nějakou určitou dobu. Tím samozřejmě netvrdím, že žena by měla být ve výchově dítěte upozaděna, jen si myslím, že časem se stane mnohem běžnější, že otec bude u ranné výchovy dítěte častěji, než je tomu doposud.

7. Praktická část

7.1 Metodika a hlavní údaje o vzorku

Pro tuto bakalářskou práci jsem zvolila jako praktickou část rozhovory se ženami, které si již rodičovskou dovolenou prošly. Pro téma srovnání kvality života žen s ohledem na čerpání z rodičovské dovolené, jsem si stanovila za cíl zjistit, jak hodnotí ženy svou kvalitu života po absolvování rodičovské dovolené. Pro tuto práci jsem vybrala účelový vzorek, aby respondenti odpovídali účelu mé práce. Jedná se o 6 žen, kde každá z nich byla před, v průběhu nebo po mateřství ekonomicky aktivní. Muselo se jednat o ženu, která již prošla rodičovskou dovolenou a posléze musela mít zkušenost s ekonomicky aktivní sférou. Zajímalo mě jejich subjektivní hodnocení propojenosti kariérního a rodinného života. Znalost některých sociálních příspěvků a zdravotní komplikace, které se můžou v průběhu mateřství objevit.

Rozhovor byl polostrukturovaný. Otázky byly pro všechny ženy téměř totožné. Snažila jsem se zjistit, zda budou znatelné rozdíly mezi ženami, které mají pouze jedno dítě a od jeho narození stále pracují a ženami, které byly s každým dítětem na rodičovské dovolené minimálně tři roky. Jsem si vědoma toho, že kvalita života je subjektivní pocit, proto jsem se také snažila cílit otázky na změnu, která nastala s příchodem dítěte/děti do rodiny. Na finance, rodinou podporu, instituce a také na pocity žen. Z tohoto výstupu jsem chtěla docílit a porovnat kvalitu života dotazovaných žen.

Respondenti	Počet dětí	Nejvyšší dosažené vzdělání	Pracovní pozice
ŽENA 1	3	VŠ	Šéfkuchař
ŽENA 2	2	ŠS s maturitou	Odborný referent
ŽENA 3	1	VŠ	Grafik
ŽENA 4	1	SŠ s maturitou	OSVČ – Vlastní podnik
ŽENA 5	3	VŠ	Administrativa ve státní sféře
ŽENA 6	2	VOŠ	Zdravotní sestra

V tabulce můžeme vidět základní informace o respondentkách.

Rozhovory probíhaly v klidném místě bez rušení cizími vjemy a všechny respondentky souhlasily a podepsaly informovaný souhlas se zveřejněním svých odpovědí v rámci této bakalářské práce a byly obeznámeny s účelem této práce.

Předem bych chtěla říci, že všechny respondentky a i okolí se kterým jsem se v průběhu psaní bakalářské práce bavila, nazývají rodičovskou dovolenou a rodičovský příspěvek slovem „mateřská“.

7.2. Operacionalizace a konceptualizace

Sběr dat má vytvořit vztah, kdy se teoretický rámec výzkumníka překrývá s možnostmi respondenta. Výzkumník se přizpůsobuje respondentovi⁵⁰. Hovoříme-li o kvalitativním dotazování. Pro ZVO, kde byla snaha zjistit, jak ženy vnímají svoji kvalitu života před a v průběhu rodičovské dovolené, případně s příchodem dítěte, pokud i s dítětem zůstaly ekonomicky aktivní. Klíčová byla snaha, aby dotazované ženy odpovídaly na položené otázky dle subjektivního rozhodnutí. Některé respondentky byly velice sdílné a rozpovídaly se, jiné odpovídaly stroze. Z toho hodnotím, že koncept vytvořených otázek nebyl z mé strany zcela vhodný. Otázky mohly být specifičtější a celková délka rozhovoru kratší. Konceptualizace zaměřená na kvalitu života byla posuzovaná ze stránky finanční, zdravotní, sociální a institucionální, měla podpořit či vyvrátit strukturu teoretické části práce.

7.2. Interpretace

Na základě tématu jsem se otázky snažila mířit tak, aby vypovídaly o kvalitě života respondentek po dokončení rodičovské dovolené a následnému nástupu zpět do práce. Domnívala jsem se, že naleznu nějaké rozdíly mezi matkami, které mají více dětí než pouze jedno. Že bude nějaký rozdíl mezi dotazovanými, které byly na rodičovské dovolené déle než jiné, třeba dokonce než ty, které po celou dobu prvních tří let dítěte stále pracovaly. Ale výsledkem je, že na elementární otázky, které se týkaly jich samotných anebo jejich dětí, se většinou shodly. Svou kvalitu života hodnotí jako jinou než před dětmi. Ale srovnání, zda horší

⁵⁰ HENDL, Jan. Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-040-2.

nebo lepší žádná z nich neuvedla. Všechny jsou spokojené. Výsledkem tedy je zhodnocení toho, že nezáleží na tom, zda při mateřství pracujete nebo se plně věnujete dětem. Důležité je, aby si kvalitu vlastního života každý nastavil podle svých potřeb. I matky, které při mateřství plně pracovaly, si našly dostatek času, který trávily se svým dítětem. Obě tyto matky mají pouze jedno dítě, tudíž v tom případně byl tento model aplikovatelnější, a lépe proveditelný, než u žen, které mají dětí více. Zpětně hodnotím použití otázek jako nešťastné. Výsledek nelze adekvátně zhodnotit, nejspíše z důvodu nspecifikovaných otázek. V kontextu kvality života všechny zhodnotily svůj život jako kvalitní. Svou roli na tom mohl hrát i fakt, že všechny ženy žily v době mateřství a rodičovské dovolené s partnerem či byly velice dobře finančně založené. Neodlučitelnou částí pro respondentky byla podpora rodinných příslušníků. Dále hodnotím jako chybné z mé strany ostych z otázek týkající se financí.

7.3. Rozhovory – Hlavní zjištění

V prvních otázkách týkajících se sociálních dávek všechny uvedly, že ty termín znají až na vyrovnávací příspěvek v mateřství. Ten neznala žádná. Jedná se o specifický příspěvek, který, jak jsem psala, se může podle mého týkat, jen specifických druhů zaměstnání. Zřejmě i z tohoto důvodu jej žádná neznala. Na otázku, zda měly na některou z dávek nárok, všechny kromě jedné odpověděly, že ne anebo že o tom nevěděly. Žena 2 uvedla: „Ano, na porodné jsem měla, ale jaká částka to byla, to už si nepamatuji a určitou dobu jsem pobírala i přídavek na dítě.“

U otázek týkající se délky rodičovské dovolené nebyly odpovědi pro mě překvapivé. Vybrala jsem respondentky, o kterých jsem měla předem povědomí. Tudíž jsem předpokládala, že některé pracovaly stále a některé byly na rodičovské.

- Žena 1–4, 3, 2,5 roku
- Žena 2 - celkem 10 let
- Žena 3 - Nebyla
- Žena 4 - Nebyla
- Žena 5–3, 2, 3 roky
- Žena 6–3, 3 roky

S tím, že na nadcházející otázku, jaká je pro ně ideální doba rodičovské dovolené, všechny chválily, že tři roky jsou ideální. Žena 5 odpověděla: „Hele mě tohle přišlo úžasný ty 3 roky. Ty 3 roky mi přijde ideální, a hlavně i ta svobodná volba, že se můžeš rozhodnout.“ A žena 4 k tomuto poznamenala: „No, na psychiku dítěte 4 roky, naprostý luxus pro dítě. Šílené devastující pro matku jako kariérně.“ I ženy, které na rodičovské nebyly, odpověděly, že tři roky jim připadají naprosto vyhovující.

Na otázky týkající se laktační psychózy, poporodního splínu a spánkové deprivace bylo odpovídáno také velice shodně. Všechny tyto termíny znaly, především z tisku a od přátel a žádná z mých respondentek žádným z těchto problémů netrpěla. Pouze žena 4 si vzpomněla na moment, který by mohl připomínat poporodní splín. Uvedla, že jednou musela zastavit s autem a několik minut bezdůvodně brečela, dítě v tu chvíli bylo s ní, údajně ji dostala dětská bezbrannost a uvědomění si, že tu bude muset být pořád pro něj. Hodnotím velice kladně, že povědomí o případných zdravotních komplikacích je takto rozšířeno. Ženy (myšleno všechny) se tedy nemusí bát o takových problémech, které nejsou jednoduché, mluvit

Nejzajímavější odpovědi si myslím, že byly na otázky, které se týkali propojování rodinného a pracovního života. Všechny ženy odpověděly, že se necítí býti kariéristkami, přitom všechny z nich pracují na zajímavých pracovních pozicích asi nejměstnější mi připadala odpověď ženy 5: „Asi ne, asi určitě ne. Ne. kariérista nejsem. Ale ono je to složitý, ty položíš takovou elementární otázku a ono je důležitý, aby tě někdo vnímal jako pracujícího, jako kolegyni, zaměstnance ne pořád jako matku, dceru, manželku... Nejsem kariérista, abych šla přes všechno, ale zase abych si dávala takový ty cíle, kde se vidíte za 3, 4, nebo 5 let to ne, jen abych nebyla ve futrále. (Smích) Ale něco v sobě hledat a dělat je důležitý.“ Odpověď této respondentky mi přišla velice výstižná, protože nad touto otázkou všechny dotazované přemýšlely déle.

U otázky na vnitřní pocity respondentek s příchodem dítěte do rodiny byly odpovědi různorodější, jedna z respondentek uvedla jako hlavní pocit únavu, jiná obavy, strach, mluvily také o radosti, překvapení a očekávání z neznámého a nového. Jedna respondentka uvedla, že samu sebe překvapila, jak moc ji děti překvapily a bavily

Dále jsem se dotazovaných ptala, zda mají představu kolik ony pobíraly rodičovský příspěvek a kolik je jeho celková částka. Zde se ukázalo, že žádná z žen si nebyla u své odpovědi

jistá. Ve výsledku nějakou částku odpověděly, ale často bylo dlouhé ticho a pak váhavá odpověď, která vyzněla, jako kdyby se dotazovaly ony mě. Všechny dotazované jsou z úplných rodin a při výchově dětí měly manžela nebo partnera. Žádná z dotazovaných není samoživitelka. S tímto aspektem se také shoduje jejich jednotejná odpověď, že žádná z dotazovaných si neumí představit, že by vychovávaly a živily celou rodinu samy, bez financí, které do rodiny přináší partner anebo širší rodina. Jedna respondentka v průběhu výchovy byla pracující, ta tedy odpověděla, kladně.

Matky také uvedly, že s výchovou a péčí jim vždy pomáhala rodina, především se jednalo o prarodiče (rodiče dotazovaných), ale ve dvou případech odpovídaly, že hlídání jim také poskytovali sourozenci.

MŠ

Státní	Soukromé
- Plné kapacitně	- Finančně náročnější
+ Montessori program	+ Méně dětí
+ Dobré zkušenosti	+ Časově flexibilnější
+ Tradice	+ Výuka v cizím jazyce

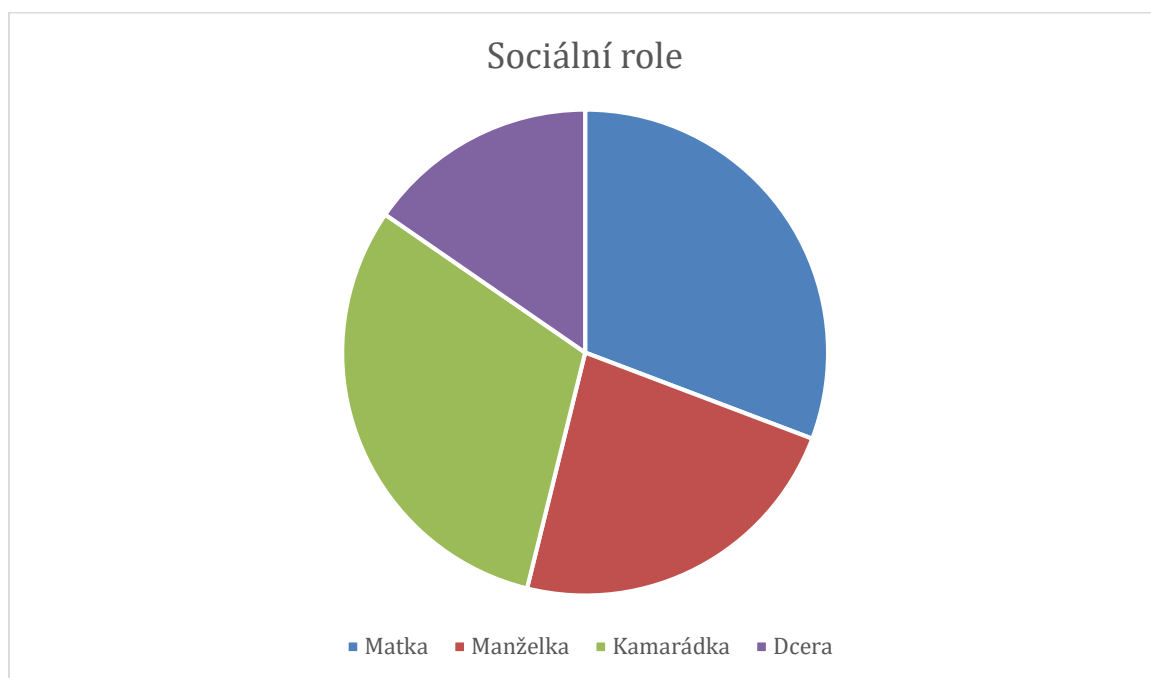
V tabulce můžeme vidět srovnání pozitiv a negativ mezi soukromými a státními mateřskými školkami. Ač žádná z respondentek své děti v soukromé školce neměla, z doslechu si byly vědomy určitých pozitiv. Dvě ženy posílaly své děti do školek pouze na dopoledne, jinak všechny děti navštěvovaly MŠ od tří do šesti let. Jesle ze všech dotazovaných využívala pouze jedna žena 4, která, jak jsem již zmínila pracovala bez rodičovské dovolené. A hodnotila je velice pozitivně. „Ano, Melichar chodil 2 dny v týdnu, bylo to úžasné, mohli jsme si přijít kdy jsme chtěli a vyzvednout taky. Časově super flexibilní. Byly tam hodně děti umělců. Ty to podle mě využívali nejvíce, lidé, kteří pracují i večer.“

S poměrnou novinkou, firemní školka se osobně nesetkala žádná z dotazovaných. Všechny o ní slyšely, především z medií. Žena 3 řekla, že její kamarádka má tuto možnost ve svém zaměstnání.

S tematikou návratu zpět do práce mají zkušenost všechny ženy. Žena 5 pracovala po celou dobu prvních tří let dítěte, žena 3 oproti tomu zmínila, že má kancelář v „obýváku“, respektive také při mateřství pracovala. Ženy 1 a 5 se vrátily zpět do svého zaměstnání, kde se aklimatizovaly rychle. Žena 2 šla do práce nově. „Cítila jsem se strašně nejistá.“ – S touto variantou jsem se v praktické části nezabývala, automaticky a chybně jsem ji opomenula.

Propojení pracovního a rodinného života vnímali všichni jako samozřejmost, která se dá vykonávat vzájemně a do obou vložit maximum. Zmínil se homeoffice, zkrácené úvazky, pomoc rodiny a také zazněl fakt, který řekly, dvě ženy, že nejsou např. kardiologové, kde je to skloubení ztlačně horší. Možnost využití profesionální chůvy žádná z respondentek dlouhodobě nevyužívala. Hovořily o hlídání, které nemá s profesionálními chůvami nic společného.

Graf je vyhodnocením otázky: Jaké sociální role jsou Vám nejbližší?

V grafu můžeme názorně vidět, s jakými sociálními rolami se dotazované ženy ztotožnily nejvíce. Většina žen vyjmenovala více rolí, nejčastější sociální role byla matka, ale je velká pravděpodobnost, že ženy byly ovlivněny samotnou podstatou otázek. Proto jako první povětšinou zvolily právě zmiňovaný status matky. Výjimku tvoří žena 4, která jako jediná neodpovídala konkrétním sociálním statutem, ale filosofickým zamyšlením. „To hledám celý život, baví mě to střídat. Tak jako jsem opustila nějaké práce, tak mám v různých fázích života

různé věci. Co jsem chtěla být to jsem si prožila. Ale nemám ráda stereotyp ale hodně vzrůša taky ne.“

Na další otázku, která se zabírala případnou změnou kvality života, která nastala po příchodu dětí do rodiny, všechny respondentky odpověděly, že změnu kvality pociťují. Je to něco jiného, nového podle jejich slov, prý i horšího, ale časem o to hezčího. Toto, pro mě stěžejní téma, všechny respondentky vyhodnotily téměř stejně. Svou kvalitu života žádná z nich nehodnotí jako špatnou či jinak negativní.

Další téma, o kterém ženy hovořily byl odhad toho, kolik dnes stojí dítě od narození do 4 let svého života. Tato otázka je velice široce položená. Jelikož některé odpovídaly, zda by byl v takovém propočtu zahrnut i nájem, energie, poplatky za popelnice, dovolené anebo jestli se jedná pouze čistě o věci, které se týkají dítěte, jako je oblečení, vybavení pokoje a hračky. Respondentky typovaly různě a tvrdily, že nevychází z vlastní zkušenosti, pouze čistý odhad, který se pohyboval v řádů statisíců.

V otázce týkající se otcovské dovolené, všechny ženy uvedly, že vědí, co to znamená, ne všechny však měly správné pojetí. Např. žena 4 zaměnila otcovskou dovolenou s rodičovskou dovolenou, na které je otec. „Ano – to co mateřská. Místo matky zůstane doma s dětma otec. Mám kamaráda, co je lékař a ten zůstal doma a pak s druhým zase jeho manželka, takhle se hezky střídali, myslím, že mají čtyři děti. Ale tehdy byl za exota. Nebo si umím představit, že mladá rodina splácí hypotéku a vlastně ta žena má líp placené místo. Na tý mateřský zůstane táta a pokud jsou to normální lidi, tak je jedno kdo tam zůstane, pokud se nekojí. Ale nemluvím o střídavé péči, to ne. Myslím, že pak ta matka s nima normálně po práci žije.“ Ostatní respondentky uvedly, že se jedná o nějakou dobu, která probíhá v šestinedělí a muž má placené volno.

Otázka, která byla dále zmíněná v rozhovoru se věnovala odborným časopisům o rodině a webovým serverům. Žena 1 odpověděla, že s prvním dítětem toho četla hodně, později už vycházela z intuice. Žena 2 oproti tomu tvrdila, že ji spíše zajímaly trendy. Žena 5 zase hodnotila kvalitu tisku, který je nyní k dispozici, časopisy jsou podle ní komerční a kvalitu nepovažuje za přínosnou.

Zda ženy na nakupovaly vybavení nové nebo z druhé ruky, tak se všechny ženy shodly na tom, že půlku měli z druhé ruky, poděděné nebo ze secondhandů a půlku měly naopak novou.

Jako poslední otázku v rozhovoru jsem zvolila, zda znají termín well-being a co to pro ně osobně znamená. Zde nastala také 100% shoda, tento termín neznají. Některé vycházely pouze z překladu, ale význam neznaly. Domnívám se, že se zde ale jednalo o problematiku terminologickou, nikoli absenci životní „pohody“ v jejich životě.

Závěr

Tato bakalářská práce se ve své teoretické části pokusila shrnout spektrum finanční sféry, především v podobě příspěvků garantovaných státem. Ve druhé kapitole poukázala na zdravotní a psychickou problematiku týkající se žen, na mateřské a rodičovské dovolené. Třetí kapitola se věnovala kvalitě života, kde bylo použito vydefinování pojmů jako je stereotypizace, vlastní identita, fenomén sociálních sítí a termín well-being. Dále bylo shrnuto institucionální vzdělávání a podpora rodinných příslušníků. Závěrem se teoretická část věnuje zařazení otcovské dovolené do právního systému u nás a ostatních státech.

Praktická část této práce byla provedena prostřednictvím rozhovorů na témata týkající se teoretické části a výsledkem mělo být zhodnocení kvality života jednotlivých žen. Žádná z žen nebyla samoživitelka. Výsledek neodpovídá prvotní představě. Zejména z důvodu špatného zvolení otázek, na které respondentky odpovídaly. Především z důvodu, že se jednalo o téma, vlastních dětí. I kdyby některá z dotazovaných měla pochyby a své rozhodnutí by změnila. Domnívám se, že nahlas by to nikdy nepřiznala, především tedy sama před sebou. Za výsledek můžeme tedy považovat fakt, že všechny dotazované jsou se svojí kvalitou života v průběhu rodičovské dovolené a po ní spokojené a hodnotí svou kvalitu života pozitivně.

Seznam použité literatury a citací

- ALDORT, Naomi. Vychováváme děti a rosteme s nimi. Praha: Práh, 2010. ISBN 978-80-7252-287-3.
- BOM, Paulien a Machteld HUBER. Průvodce péčí o děti od narození do 1 roku: výživa a péče. Hranice: Fabula, 2011. ISBN 978-80-86600-87-1.
- FRYJAUFOVÁ, Eva. Mateřská a rodičovská dovolená v otázkách a odpovědích: (nejen pro maminky). Brno: Computer Press, c2007. Právní rady. ISBN 9788025114544.
- HALÍŘOVÁ, Gabriela. Sladění pracovních a rodinných rolí zaměstnanců pečujících o děti. Praha: Leges, 2014. Teoretik. ISBN 978-80-87576-92-2.
- HAŠKOVÁ, Hana, Steven SAXONBERG a Jiří MUDRÁK. Péče o nejmenší: boření mýtů. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON) v koedici se Sociologickým ústavem AV ČR, 2012. Sociologické aktuality. ISBN 978-80-7419-114-5.
- HÁŠOVÁ TRUHELKOVÁ, Lucie. Rozhovory o matkách a mateřství. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-456-4.
- HENDL, Jan. Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-040-2.
- JANEČKOVÁ, Eva. Pracovní právo a mateřství. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013. ISBN 978-80-7478-337-1.
- KOŤÁTKOVÁ, Soňa. Dítě a mateřská škola. Praha: Grada, 2008. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-1568-1.
- LAŠEK, Jan. Čtyři pohledy na rodinu. Hradec Králové: Gaudeamus, 2014. ISBN 978-80-7435-531-8.
- LAŽOVÁ, Ladislava. Mateřská škola komunikuje s rodiči: výměna informací, řešení problémů. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0378-0.
- MAŘÍKOVÁ, Hana, Alena KŘÍŽKOVÁ a Marta VOHLÍDALOVÁ. Živitelé a živitelky: reflexe (a) praxe. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2012. Gender sondy. ISBN 978-80-7419-100-8.

MATOUŠEK, Oldřich. Rodina jako instituce a vztahová síť. 3., rozš. a přeprac. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství, 2003. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). ISBN 808-642-919-9.

MAREŠ, Petr. Faktory sociálního vyloučení. Praha: VÚPSV, výzkumné centrum Brno, 2006. ISBN 80-87007-15-8.

MLČOCH, Lubomír. Ekonomie rodiny v proměnách času, institucí a hodnot. Praha: Karolinum, 2014. ISBN 978-80-246-2323-8.

POLÁK, Petr, Jana KVASNICOVÁ a Iva TICHÁ, ed. Sladění soukromého a pracovního života: sborník z mezinárodní konference. Brno: Kancelář veřejného ochránce práv, c2015. ISBN 978-80-87949-05-4.

TOMEŠ, Igor. Sociální politika – teorie a mezinárodní zkušenost 2001.

[online]. Dostupné z: <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/0891243210383142>

[online]. Dostupné z: <https://www.finance.cz/514142-rodicovska-ve-svete/>

§ 195 – Mateřská dovolená : Zákoník práce – 262/2006 Sb.

§ 196 Rodičovská dovolená – zákoník práce 262/2006 Sb.

A persistent misperception: assisted reproductive technology can reverse the “aged biological clock” - ScienceDirect. [online]. Copyright © 2012 American Society for Reproductive Medicine. Published by Elsevier Inc. All rights reserved. [cit. 09.07.2019]. Dostupné z: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0015028212002294>

Autor: MPSV odbor 44: Integrovaný portál MPSV [online]. Dostupné z: <https://portal.mpsv.cz/soc/ssp/obcane/porodne> [přístupováno dne 13.4.2019]

Autor: MPSV odbor 44: Integrovaný portál MPSV [online]. Dostupné z: <https://portal.mpsv.cz/soc/ssp/obcane/porodne> [přístupováno dne 13.4.2019]

By Ryan, Richard M.,Deci, Edward L.- American Psychologist, Vol 55(1), Jan 2000, 68-78

Český statistický úřad | ČSÚ [online]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/32853427/1301181612.pdf/7e6cb3ce-dba4-41f0-8efc-6c75bbd731a0?version=1.0>

Dávka otcovské poporodní péče - otcovská - Česká správa sociálního zabezpečení. Object moved [online]. Dostupné z: <https://www.cssz.cz/cz/nemocenske-pojisteni/davky/otcovska.htm>

Dokument byl přesunut [online]. Copyright © [cit. 01.05.2019]. Dostupné z: http://www.ped.muni.cz/z21/2006/konference_2006/sbornik_2006/pdf/033.pdf

Firemní školky. Firemní školky [online]. Dostupné z: <https://www.firemniskolky.cz/>

Hana Hašková – 403 Forbidden [online]. Copyright ©G [cit. 09.07.2019]. Dostupné z: <http://www2.soc.cas.cz/promeny/download/546/Kde%20ty%20jesle,%20%C5%A1kolky%20j sou.pdf>

Hörnquist JO. The concept of quality of life. Scand J Soc Med. 1982;10(2):57–61. [PubMed] [Google Scholar]

http://praha.vupsv.cz/Fulltext/vz_310.pdf

http://praha.vupsv.cz/Fulltext/vz_310.pdf

http://praha.vupsv.cz/Fulltext/Casopis_FSP_3_2009.pdf#page=4

http://www.uur.cz/images/5-publikacni-cinnost-a-knihovna/casopis/2012/2012-05/04_nastroje.pdf

Informační systém [online]. Copyright © [cit. 09.07.2019]. Dostupné z: https://is.muni.cz/el/1423/jaro2016/VPL457/um/62672645/62672392/Hana_Haskova__Ale na_Krizkova__Radka_Dudova_2015.pdf

Integrovaný portál MPSV [online]. Dostupné z: https://portal.mpsv.cz/soc/ssp/obcane/prid_na_dite

Kolik stojí dítě? - Investujeme.cz. Investujeme.cz - odborný server společnosti Fincentrum [online]. Copyright © 2008 [cit. 14.04.2019]. Dostupné z: <https://www.investujeme.cz/clanky/kolik-stoji-dite/>

Maslowova pyramida lidských potřeb - Strana 2 z 3 - Filozofie úspěchu. Filozofie úspěchu - Podnikání, motivace, psychologie. Trénink soustředěnosti, sebedisciplíny, inteligence, paměti ... [online]. Dostupné z: <https://www.filozofie-uspechu.cz/maslowova-pyramida-lidskych-potreb/2/> - zdroj: zdroj: kniha Chování zákazníka (J. Vysekalová)

National Institutes of Health. <http://www.cancer.gov/dictionary?cdrid=45417> Accessed May5, 2014.

NEKTERÉ ASPEKTY IDENTITY MATKY - ProQuest. Log In - ProQuest [online]. Copyright © 2019 ProQuest LLC. [cit. 09.07.2019]. Dostupné z: <https://search.proquest.com/openview/c8048a74a8ca6abb32f2b422cfab926c/1?pq-origsite=gscholar&cbl=28548> – Bartlová, Petra. Československa Psychologie; Praha Sv. 51, Čís. 3, (2007): 301-311.

Pardon Our Interruption. Pardon Our Interruption [online]. Dostupné z: <https://psycnet.apa.org/buy/1988-16903-001> - By Taylor, Shelley E., Brown, Jonathon D. Psychological Bulletin, Vol 103(2), Mar 1988, 193-210

Poporodní deprese a laktační psychóza - Nutriklub. Nutriklub - odborný průvodce těhotenstvím a mateřstvím [online]. Copyright © 2012 [cit. 7.04.2019]. Dostupné z: <https://www.nutriklub.cz/clanek/poprodni-deprese-a-laktacni-psychoza>

Pozor na dvě nebezpečné autosedačky pro nejmenší, v nezávislých testech propadly - Aktuálně.cz. Zprávy - Aktuálně.cz [online]. Copyright © Economia, a.s. [cit. 03.05.2019]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/ekonomika/auto/pozor-na-dve-nebezpecne-autosedacky-pro-nejmensi-v-nezavisly/r~196ed5f856e011e98a200cc47ab5f122/?redirected=1556913323>

Psychiatr. prax; 2007; 3: 118–124

Richard J. Petts - Department of Sociology, Ball State University, North Quad 222, Muncie, IN 47306, USA - Paternity Leave, Father Involvement, and Parental Conflict: The Moderating Role of Religious Participation

Stern & Karraker, 1988, 1989, 1992; Stern, Karraker, Meldrum-Sopko, & Norman, 2000

The American Heritage® Stedman's Medical Dictionary Copyright © 2002, 2001, 1995 by Houghton Mifflin Company. Published by Houghton Mifflin Company.

The content of mother stereotypes | SpringerLink. Home - Springer [online]. Copyright © 2018 Springer Nature Switzerland AG. Part of [cit. 09.07.2019]. Dostupné z: <https://link.springer.com/article/10.1007/BF01544185>

The Modern Day Baby Book. ACM Digital Library [online]. Copyright ©2015 [cit. 10.07.2019]. Dostupné z: <https://dl.acm.org/citation.cfm?id=2675149>

The Symbolic Annihilation of Women by the Mass Media | SpringerLink. Home - Springer [online]. Copyright © 2018 Springer Nature Switzerland AG. Part of [cit. 09.07.2019]. Dostupné z: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-1-349-62965-7_9

The University of Texas at Austin, Department of Psychology, 1 University Station A8000, Austin, TX 78712, USA - Received 26 February 2010, Revised 10 May 2010, Accepted 14 May 2010, Available online 8 June 2010.

Vyrovňovací příspěvek v těhotenství a mateřství - Česká správa sociálního zabezpečení. Úvod - Česká správa sociálního zabezpečení [online]. Copyright © [cit. 10.07.2019]. Dostupné z: <https://www.cssz.cz/web/cz/vyrovnavaci-prispevek-v-tehotenstvi-a-materstvi>

Výstupní objekt VDB. [online]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=ZAM02B&filtr=G~F_M~F_Z~F_R~F_P~_S~_U~301_null_&skupId=446&z=T&f=TABULKA&katalog=30853&pvo=ZAM02-B&str=v441&u=v436__VUZEMI__97__19

Výstupní objekt VDB. [online]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=ZAM02B&filtr=G~F_M~F_Z~F_R~F_P~_S~_U~301_null_&skupId=446&z=T&f=TABULKA&katalog=30853&pvo=ZAM02-B&str=v442&u=v436__VUZEMI__97__19

What is Self Identity? Understand the Question "Who am I"?. Scientific Subliminal Message and Hypnotherapy MP3 Audio Downloads [online]. Dostupné z: <https://www.mindfithypnosis.com/who-am-i-self-identity/>

Zdroj: ČÚZK - Úvod. ČÚZK - Úvod [online]. Copyright © [cit. 10.04.2019]. Dostupné z: <https://www.cuzk.cz/>

Přílohy

Rozhovory s respondentkami

Žena 1

1) V kolika letech jste měla děti?

První jsem měla ve 28, druhé ve 30 a třetí v 35.

2) Po jak dlouhou dobu jste čerpala rodičovskou dovolenou? (Byla doma s dětmi.)

S prvním 4 roky, s druhým 3 a s posledním 2,5.

3) Znáte tyto typy dávek:

Porodné?	Ano
Přídavek na dítě?	Ne
Vyrovňovací příspěvek v mateřství?	Ne

4) Měla jste na nějakou z dávek nárok? (Pokud ano, jaká byla její odhadovaná výše?)

Ne, nikdy jsem na žádnou z těchto dávek neměla nárok. Nebo o tom nevím.

5) Jaká je podle Vás ideální délka rodičovské dovolené? Jak dlouho jste na ni byla vy?

Nejdeálnějši mi přijdou takové 3 roky. Je důležité, aby dítě bylo s matkou alespoň ty 3 roky. Uteklo mi to jako voda.

Já jsem na ni byla 7 let doma a pak s nejmenším už tak napůl. To jsem už také hodně pracovala.

6) Jaké byly vaše pocity po příchodu prvního, druhého, třetího dítěte do rodiny?

Při prvním jsem byla nervózní, protože jsem netušila do čeho se jde a jak co máme dělat. Při zbylých dvou už je to automatické a strach už opadne.

7) Znáte termín laktační psychóza? (Popřípadě trpěla jste tímto problémem? – pokud ano, můžete to rozebrat.)

Měla jsem pocit, že ji jednou trpím, ale spíše to byly jen nervy, takže ne.

8) Znáte termín poporodní splín? (Popřípadě trpěla jste tímto problémem? – Pokud ano, můžete to rozebrat.)

Nikdy jsem jim netrpěla. Bohužel mé kamarádky v okolí ano a byl to velice smutný pohled. Když maminka nemá radost ze svého nového přírůstku do rodiny, tak nevíte, co máte dělat, jestli ji nějak pomoci. Ale z vlastní zkušenosti to neznám.

- 9) Znáte termín spánková deprivace? (Popřípadě trpěla jste tímto problémem? – Pokud ano, můžete to rozebrat.)

Znám termín spánková deprivace. Nikdy jsem ji netrpěla. Neměla jsem s ní problémy, že bych musela k doktorovi. Jediné, co, tak občas se člověk prostě nezvládl vyspat pořádaných řekněme 7 hodin a tělo bylo trochu unavené.

- 10) Jak vnímáte propojení rodinného a pracovního života? Jde to?

Pro mě to bylo vždy lehké, protože jsem vždy pracovala ve stejnou dobu, jako byli děti ve školce nebo škole. Tudiž jsem pak navečer mohla být klidně a nimi a starat se, tak jak bych to dělala úplně normálně.

- 11) Je pro Vás důležité budovat kariéru? Řekla byste o sobě, že jste „kariéristka“?

Nemyslím si, že jsem kariéristka, ale do určitého věku, chcete prostě mít vzdělání a být finančně zabezpečeni.

- 12) Víte kolik dnes činní rodičovský příspěvek?

220 000 Kč

- 13) Jakou částku jste čerpala Vy?

Přesně nevím, nějakých 6,7,8 tisíc, pak se to měnilo. Nevím.

- 14) Umíte si představit vyžít pouze s příspěvkem RD bez platu vašeho partnera?

Ne, nedokážu.

- 15) Bylo pro Vás náročné vrátit se po RD zpět do práce?

Že začátku to byl nezvyk, protože jsem nebyla s dětmi. Ale pak se člověk hodí do jiného módu a ví, že na něj doma děti budou čekat.

- 16) Měla jste po RD jisté místo nebo jste nastupovala do nové práce?

Měla jsem místo jisté.

- 17) Dá se podle Vás skloubit kariéra a výchova dětí?

Určitě se skloubit dá. Dá to práci, ale určitě to možné je.

18) Pociťovala jste někdy v životě, že vám tikají tzv. biologické hodiny?

Malinko možná jo,

19) Využívala jste možnost navštěvovat jesle?

Ne, do jeslí jsem své děti nedala. Ani žádné neznám. Ani nikoho, kdo by tam chodil nějak asi neznám.

20) Po jak dlouhou dobu chodilo vaše dítě do MŠ?

Všechna chodila od 4 do 6 let, s tím, že nastupovaly do školy v 6 bez odkladu.

21) Soukromé či státní školky, můžete říci nějaké výhody, a ne výhody prosím?

Za mě státní. Nevidím nějaký jiný rozdíl v kvalitě vzdělání. Státní mají tu nevýhodu, že nemusí být tak finančně zabezpečeny jako ty soukromé, tudíž dětem nemohou dovolit nejmodernější technologie. Ale když jsem to bez nich zvládla ve škole já, tak to zvládnou taky.

22) Znáte termín firemní školka?

Ano.

23) Znáte nějakou osobně, z doslechu, z medií?

Asi z médií.

24) Pomáhala Vám s výchovou a péčí rodina?

Samozřejmě. Nejradši se zapojují vždycky prarodiče, jak z mé či manželovi strany. Mnohokrát nám byli ochotni děti pohlídat, když jsme hold my nemohli.

25) Popřípadě kde? (Matka, otec, starší děti, sourozenci, tety atd.)

Jak říkám, pomáhal každý, kdo chtěl. V průběhu tak nějak všichni.

26) Využila jste někdy možnost chůvy?

Chůvu jsme párkrát zkusili, ale přišlo nám lepší, když je dítě s někým, koho zná nebo známe pořádně my.

27) Znáte termín otcovská dovolená? – Pokud ano, napište prosím, co si myslíte, že to znamená.

Je to placené šesti týdenní volno pro novopečené tatínky?

28) Cítíte, že je Váš život s dětmi kvalitní?

Myslím si, že ano. Dala jsem jim vše, čeho jsem byla schopna a ony si to plně uvědomují. Alespoň doufám! (Smích)

29) Jaké sociální role jsou Vám nejbližší? (Matka, manželka, dcera, kamarádka, kuchařka atd.)

Pravděpodobně matka. Jakmile se jednou matkou stanete, nechcete být někým jiným.

30) Čtete časopisy nebo webové stránky o rodičovství? (Pokud ano, proč? – inspirace, uvolnění atd.)

S prvním dítětem jsme načetli s manželem milion příruček a knih. Ale po čase vše zahodíte a děláte vše intuitivně.

31) Odhadněte kolik stojí/stálo vaše dítě první 4 roky svého života.

400 000 třeba, netuším, někde jsem četla že do 18 je to v řádech milionů, ale nevím.

32) Nakupovala jste vybavení nové?

Prvnímu dítěti jsme vše nové koupili, ale jelikož jsme věděli, že chceme děti více, tak jsme vše schovali do budoucna.

Něco jsme sehnali teda i přes známé nebo v bazarech.

33) Znáte termín wellbeing? – pokud ano, co to pro Vás znamená?

Něco s duševním zdravím, nevím přesně.

Žena 2

1) V kolika letech jste měla děti?

V 22 letech a druhé v 25 letech

2) Po jak dlouhou dobu jste čerpala rodičovskou dovolenou? (Byla doma s dětmi.)

S dětmi jsem byla doma celkem 10let. Navazovalo mi to příjemně na sebe a dnes jsem ráda, že jsem se jim mihla plně věnovat.

3) Znáte tyto typy dávek:

Porodné?	Ano
Přídavek na dítě?	Ano
Vyrovňovací příspěvek v mateřství?	Ne

4) Měla jste na nějakou z dávek nárok?

Ano, na porodné jsem měla, ale jaká částka to byla, to už si nepamatuji a určitou dobu na přídavek na dítě.

5) Jaká je podle Vás ideální délka rodičovské dovolené? Jak dlouho jste na ni byla vy?

Myslím, že je to individuální, ale alespoň do 3 let dítěte.

6) Jaké byly vaše pocity po příchodu prvního, druhého, třetího dítěte do rodiny?

Velmi radostné, těšila jsem se, bavilo mě to. Žádný pocit strachu mě nikdy nepřepadl.

7) Znáte termín laktační psychóza? (Popřípadě trpěla jste tímto problémem? – pokud ano, můžete to rozebrat.)

Ano znám, netrpěla jsem jí.

8) Znáte termín poporodní splín? (Popřípadě trpěla jste tímto problémem? – Pokud ano, můžete to rozebrat.)

Ano znám, neměla jsem ho.

- 9) Znáte termín spánková deprivace? (Popřípadě trpěla jste tímto problémem? – Pokud ano, můžete to rozebrat.)

Znám, nemám s ní žádné zkušenosti.

- 10) Jak vnímáte propojení rodinného a pracovního života? Jde to?

Opět myslím, že je to individuální, záleží na tom, jak se do péče o děti zapojuje celá rodina. Neumím si představit být na to sama. Ale znám spousty žen, které to zvládají.

- 11) Je pro Vás důležité budovat kariéru? Řekla byste o sobě, že jste „kariéristka“?

Ne, vůbec.

- 12) Víte kolik dnes činní rodičovský příspěvek?

Mám jen povrchní znalosti, vím, že záleží na tom, do kolika let si matka si matka mateřskou dovolenou rozloží.

- 13) Jakou částku jste čerpala Vy?

Nepamatuju si, myslím, že druhého dítěte to bylo několik měsíců cca 6 000,- Kč, pak se to snížilo.

- 14) Umíte si představit vyžít pouze s příspěvkem RD bez platu vašeho partnera?

Ne.

- 15) Bylo pro Vás náročné vrátit se po RD zpět do práce?

Ano, cítila jsem se strašně nejistá.

- 16) Měla jste po RD jisté místo nebo jste nastupovala do nové práce?

Nastupovala jsem do nové práce.

- 17) Dá se podle Vás skloubit kariéra a výchova dětí?

Ano.

- 18) Pociťovala jste někdy v životě, že vám tikají tzv. biologické hodiny?

Vzhledem k mému věku, kdy jsem měl děti, ne.

19) Využívala jste možnost navštěvovat jesle?

Ne.

20) Po jak dlouhou dobu chodilo vaše dítě do MŠ?

Vzhledem tomu, že jsem nechodila do zaměstnání, obě děti chodily 3 roky pouze na dopoledne.

21) Soukromé či státní, můžete říci nějaké výhody, a ne výhody prosím?

Státní, myslím, že soukromé v naší lokalitě snad ani nebyly nebo o tom nevím. Neslyšela jsem o nich a nebyl u nás problém, že by škola byla přeplněná.

Největší výhodu vidím v tom, že státní je podstatně levnější.

22) Znáte termín firemní školka?

Ano.

23) Znáte nějakou osobně, z doslechu, z medií?

Znám z médií, nevzpomenu si na konkrétní případ.

24) Pomáhala Vám s výchovou a péčí rodina?

Trochu, vzhledem k tomu, že jsem byla doma, měla jsem dost času.

Kdo?

Babičky, dědečkové-moji a manželovi rodiče.

25) Využila jste někdy možnost chůvy?

Ne.

26) Znáte termín otcovská dovolená? – Pokud ano, napište prosím, co si myslíte, že to znamená.

Ano, může si o ní požádat otec dítěte a pomáhat matce s poporodní péčí. Myslím, že se jedná o 7 dní, které jsou mu poměrnou částkou proplaceny.

27) Cítíte, že je Váš život s dětmi kvalitní?

Ano, 10 let života s dětmi mě naplňovalo, dávalo smysl a užívala jsem si ho.

28) Jaké sociální role jsou Vám nejbližší? (Matka, manželka, dcera, kamarádka, kuchařka atd.)

Matka, manželka, kamarádka.

29) Čtete časopisy nebo webové stránky o rodičovství? (Pokud ano, proč? – inspirace, uvolnění atd.)

Když jsem něco potřebovala zjistit, tak ano. Ale minimálně, také tak ze zvědavosti, co se děje a co je momentální trend.

30) Odhadněte kolik stojí/stálo vaše dítě první 4 roky svého života.

Nyní tipuji přes ½ milionu, ale je to kus od kusu.

31) Nakupovala jste vybavení nové?

Nějaké ano, nějaké ne, nejvíce od kamarádek.

32) Znáte termín well-being? – pokud ano, co to pro Vás znamená?

Ne.

ŽENA 3

1) V kolika letech jste měla děti?

Ve 28 jsem měla Kryštofa. Nemyslím si, že moc pozdě, ale ani moc brzy, tak jsem si to naplánovala, tak to tak mám.

2) Po jak dlouhou dobu jste čerpala rodičovskou dovolenou? (Byla doma s dětmi.)

Já převážně pracuju z domova, takže jsem s ním mohla být doma skoro pořád.

3) Znáte tyto typy dávek:

Porodné? *Ano, to znám.*

Přídavek na dítě? *Také znám.*

Vyrovňovací příspěvek v mateřství? *To moc nevím, co je.*

4) Měla jste na nějakou z dávek nárok? (Pokud ano, jaká byla její odhadovaná výše?)

Nevím, jestli jsem měla nárok, ale žádnou jsem nebrala.

5) Jaká je podle Vás ideální délka rodičovské dovolené?

To nedokážu říct. Přijde mi fajn být s dítětem co nejdéle, ale chápu, že pro někoho to kvůli práci není možné.

6) Jaké byly vaše pocity po příchodu prvního, druhého, třetího dítěte do rodiny?

Únava. (smích) Ale hlavně jsem se už těšila domů, na manžela a do vlastní postele.

7) Znáte termín laktační psychóza? (Popřípadě trpěla jste tímto problémem? – pokud ano, můžete to rozebrat.)

O tom jsem neslyšela.

8) Znáte termín poporodní splín? (Popřípadě trpěla jste tímto problémem? – Pokud ano, můžete to rozebrat.)

No asi to bude nějaká deprese po porodu, ale neznám to.

9) Znáte termín spánková deprivace? (Popřípadě trpěla jste tímto problémem? – Pokud ano, můžete to rozebrat.)

To znám, ale našťěstí mě to nepotkalo.

10) Jak vnímáte propojení rodinného a pracovního života?

To záleží asi na povolání, u každého to musí být jinak. Někdo má časově i psychicky hodně náročné práce, pro ně to musí být těžké. Pro mě to je ideální, malej usne nebo si hraje a já si udělám, co potřebuju.

11) Je pro Vás důležité budovat kariéru? Řekla byste o sobě, že jste „kariéristka“?

Jo tak nějakým způsobem to pro mě důležité je. Hlavně abych měla taky něco jiného na práci, jinak bych se zbláznila. Ale za kariéristku se nepovažuji.

12) Víte kolik dnes činní rodičovský příspěvek?

Jako celkově?

13) Ano, přesně tak.

No, myslím že něco kolem 200 000 Kč.

14) Jakou částku jste čerpala Vy?

Nějak 6000 myslím.

15) Umíte si představit vyžít pouze s příspěvkem RD bez platu vašeho partnera / rodiny?

Vůbec, to snad ani nejde ne? Nám by to nepokrylo ani čtvrtku nájmu.

16) Bylo pro Vás náročné vrátit se po RD zpět do práce?

Já mám práci v obýváku, takže ne. (smích) Do firmy chodím jednou za čas jen.

17) Měla jste po RD jisté místo nebo jste nastupovala do nové práce?

Ne, pořád dělám to stejné.

18) Dá se podle Vás skloubit kariéra a výchova dětí?

Já myslím, že ano. Ale zase je otázka toho, o jakou kariéru jde. Chápu, že třeba doktorky to budou mít obtížnější než já.

19) Pociťovala jste někdy v životě, že vám tikají tzv. biologické hodiny?

No já jsem to moc nepociťovala, ale máma mi to připomínala pořád. (smích)

20) Využívala jste možnost navštěvovat jesle?

Ne, já to nepotřebovala.

21) Soukromé či státní, můžete říci nějaké výhody, a ne výhody prosím?

Kryštof tam je teď rok.

22) Soukromé či státní, můžete říci nějaké výhody, a ne výhody prosím?

Nevím, asi peníze, soukromá bude asi drahá. Zase je tam jistota, že se tam dostane.

23) Znáte termín firemní školka?

Znám, kamarádka to využívá.

24) Znáte nějakou osobně, z doslechu, z medií?

Ve Vojenské nemocnici to má. Jí to strašně vyhovuje, což chápu. Přijde mi to jako velký ulehčení. Děti máte nablízku a nemusíte ještě po práci jet zase někam jinam, abyste je vyzvedli.

25) Pomáhala Vám s výchovou a péčí rodina?

To víte, že jo. Máma je na to skvělá, pohlídá vždycky, když je potřeba. No hlavně máma, ale i brácha. On má dvě holky, sice trošku starší, ale dokážou si spolu hrát. Takže mu doma občas uděláme takovou školku.

26) Využila jste někdy možnost chůvy?

Máma se nepočítá? (smích) Ne, jestli myslíte profesionální, tak to ne.

27) Znáte termín otcovská dovolená? – Pokud ano, napište prosím, co si myslíte, že to znamená.

No asi, že manžel dostane po narození taky nějaké dny volna.

28) Máte pocit, že vaše kvalita života se změnila po příchodu dítěte?

Určitě. Celej život se vám tím změní. Člověk se pak míň zaobírá těma blbostma, co předtím a zjistíte že jsou důležitější věci. Život má pak úplně nový smysl.

29) Jaké sociální role jsou Vám nejbližší? (např.: Matka, manželka, dcera, kamarádka, kuchařka atd.)

To je těžké říct... Já vidím podstatu všech rolí stejně, i když ta matka je asi na prvním místě. Ale člověk kvůli tomu nesmí zapomenout na ty ostatní. Stejně tak je důležité být dobrá manželka, kamarádka, dcera, sestra.

30) Čtete časopisy nebo webové stránky o rodičovství? (Pokud ano, proč? – inspirace, uvolnění, rady atd.)

Časopisy moc ne, ale na internetu jo. Nevím, jak se všechny jmenujou, ale... Pro maminky myslím, a různé další. Občas tam jsou dobrý poznámky.

31) Odhadněte prosím, kolik dnes stojí dítě do prvních 4 let svého života.

To je celkem těžké, o tom jsem nikdy nepřemýšlela... Tak něco kolem půl miliónu?

32) Nakupovala jste vybavení nové nebo již použité?

Tak půl na půl. Něco nového, třeba sedačku do auta a většinu oblečení, ale část věcí jsem měla i od bráchy.

33) Znáte termín well-being? – pokud ano, co to pro Vás znamená?

No z překladu bych řekla, že to bude něco jako dobré žití, bytí. Tak to bude asi souviset nějak s životním blahobytem a pohodou.

Žena 4

1) V kolika letech jste měla děti?

28

2) Po jak dlouhou dobu jste čerpala rodičovskou dovolenou? (Byla doma s dětmi.)

Jakožto OSVČ jsem ji neměla, mimino jsem měla v kanceláři, byl všude se mnou

3) Znáte tyto typy dávek:

Porodné?	ano
Přídavek na dítě?	ano
Vyrovňovací příspěvek v mateřství?	ne

4) Měla jste na nějakou z dávek nárok? (Pokud ano, jaká byla její odhadovaná výše?)

Ne.

5) Jaká je podle Vás ideální délka rodičovské dovolené?

No, na psychiku dítěte 4 roky, naprostý luxus pro dítě. Šílené devastující pro matku jako kariéře.

6) Jaké byly vaše pocity po příchodu prvního, druhého, třetího dítěte do rodiny?

Překvapení, nevěděla jsem. Před porodem jsem si představovala jsem si, že se rozdvojím. Znáš to z doslechu, ale neumíš si to představit. Pocit, jako když ti někdo popisuje chuť, jak něco chutná, ale nevíš. Nevnímala jsem to negativně, spíše pozitivně, ale nevěděla jsem. Pozitivní váhavost.

7) Znáte termín laktační psychóza? (Popřípadě trpěla jste tímto problémem? – pokud ano, můžete to rozebrat.)

Ano. Ne.

8) Znáte termín poporodní splín? (Popřípadě trpěla jste tímto problémem? – Pokud ano, můžete to rozebrat.)

Není to poporodní splín, ale hladina hormonů byla v nerovnováze, člověku to s myslí zamává. To jsem měla. V autě jsem musela zastavit a brečela jsem. Co mám dělat? Uvědomíš si odkázanost toho mimina, když ho necháš tři dny jen tak ležet, tak umře.

- 9) Znáte termín spánková deprivace? (Popřípadě trpěla jste tímto problémem? – Pokud ano, můžete to rozebrat.)

Neměla jsem. Všichni jsme spáči. Měla jsem milé miminko, které nebrečelo.

- 10) Jak vnímáte propojení rodinného a pracovního života?

To záleží na druhu zaměstnání, kde to jde a kde je to nemožné. Pokud to jde, je to dobře, že matka není psychicky, jak bych to řekla týraná, ale že není vyřazená z pracovního systému. Třeba 4 hodiny denně doma na počítači. Třeba v pojišťovnictví a různých odvětví je to fajn. Pošťačka asi nemůže mít s sebou ještě dítě.

Vnímám to, že když jsou zaměstnání, kde to jde umožnit, je to fajn.

- 11) Je pro Vás důležité budovat kariéru? Řekla byste o sobě, že jste „kariéristka“?

No nemyslím, že budovat kariéru v tom ošklivém slova smyslu abych byla kariérista, ale vybudovat si něco co člověku přináší uspokojení, intelekt nebo někdo koho baví fyzicky náročná práce klidně, nebo touží po penězích. Ale co je to kariérista, šlapat po lidech to je blbost. Vnímám to ve hnusném slova smyslu.

To zdravý sebevědomí pro tu práci, aby člověk dělat to co ho baví, to je správné, to asi mám.

Kariéra je osvobozující.

- 12) Víte kolik dnes činní rodičovský příspěvek?

Nevím, ale můžou si říct, jestli ji chtějí mít 2,3 nebo 4 roky a tipuju 7 tisíc měsíčně.

- 13) Jakou částku jste čerpala Vy?

Žádnou.

- 14) Umíte si představit vyžít pouze s příspěvkem RD bez platu vašeho partnera / rodiny?

Nemůžu odpovědět, pracovala jsem.

- 15) Bylo pro Vás náročné vrátit se po RD zpět do práce?

Když jsem pořád pracovala tak ne. Na RD jsem nebyla.

- 16) Měla jste po RD jisté místo nebo jste nastupovala do nové práce?

Ne.

17) Dá se podle Vás skloubit kariéra a výchova dětí?

Dá ale pouze v určitých oblastech práce. Tak u 30 % typu zaměstnání. Dnes dobře funguje homeoffice, s cizíma korporacemi, ti to věděli už dávno že to funguje. Nebo zkrácené úvazky.

18) Pociťovala jste někdy v životě, že vám tikají tzv. biologické hodiny?

Ne.

19) Využívala jste možnost navštěvovat jesle?

Ano, Melichar chodil 2 dny v týdnu, bylo to úžasné, mohli jsme si přijít kdy jsme chtěli a vyzvednout taky. Časově super flexibilní. Byly tam hodně děti umělců. Ty to podle mě využívali nejvíce, lidé, kteří pracují i večer.

20) Po jak dlouhou dobu chodilo / chodí vaše dítě do MŠ?

Od 3 let ale nikdy tam nespal. Třeba od 11 do pěti nebo jak bylo potřeba, a ne třeba každý den. Jednou týdně byl s babičkou.

21) Soukromé či státní, můžete říci nějaké výhody, a ne výhody prosím?

Strašně záleží na vedení, blbá může být soukromá i státní. Dnes chtějí nějaké divné byrokratické věci, aby rodiče udělali sdružení a dávali tam nějaké příspěvky. A financovali to sami, to vím, že se teď děje ve státní sféře.

22) Znáte termín firemní školka?

Ano, znám to z ciziny ten modul.

23) Znáte nějakou osobně, z doslechu, z medií?

Z ciziny a četla jsem o tom. Víam, že v Německu mají na nějaké univerzitě školky pro děti studentů.

24) Pomáhala Vám s výchovou a péčí rodina?

Ano.

25) Popřípadě kdo? (Matka, otec, starší děti, sourozenci, tety atd.)

Babičky obě. Jezdil tam na prázdniny. Ne jako každý den. Ale hlídaly ho a byl s nimi poměrně často.

26) Využila jste někdy možnost chůvy?

Nikdy. Nebo vlastně jo, ale otázka, jestli se to bere jako chůva, když jsem chodila do práce a měli jsme tam studentky na praxi a ty s ním jednou, dvakrát týdně, na hodinu chodily do parku, když byl v kočárku.

27) Znáte termín otcovská dovolená? – Pokud ano, napište prosím, co si myslíte, že to znamená.

Ano – to co mateřská. Místo matky zůstane doma s dětma otec. Mám kamaráda, co je lékař a ten zůstal doma a pak s druhým zase jeho manželka, takhle se hezky střídali, myslím, že mají čtyři děti. Ale tehdy byl za exota.

Nebo si umím představit, že mladá rodina splácí hypotéku a vlastně ta žena má líp placené místo. Na tý mateřský zůstane táta a pokud jsou to normální lidi, tak je jedno kdo tam zůstane, pokud se nekojí. Ale nemluvím o střídavé péči, to ne. Myslím, že pak ta matka s nima normálně po práci žije.

28) Máte pocit, že vaše kvalita života se změnila po příchodu dítěte?

Byla jsem spokojená. Vždycky když máš dítě tak se ti kvalita života sníží, ale děláš to s láskou a ráda. Nemůžeš nikam večer, ale celkově je to fajn.

29) Jaké sociální role jsou Vám nejbližší? (např.: Matka, manželka, dcera, kamarádka, kuchařka atd.)

To hledám celý život, baví mě to střídat. Tak jako jsem opustila nějaké práce, tak mám, v různých fázích života různé věci. Co jsem chtěla být to jsem si prožila. Ale nemám ráda stereotyp ale hodně vzrůša taky ne (smích).

30) Čtete časopisy nebo webové stránky o rodičovství? (Pokud ano, proč? – inspirace, uvolnění, rady atd.)

Ano, inspirace, a ne vždy, někdy jsou tam pěkný bláboly, občas jsem si něco koupila, mají tam dobré povídaní o různých produktech, jako si občas koupím chalupáře tak jsem si koupila něco o dětech.

31) Odhadněte prosím, kolik dnes stojí dítě do prvních 4 let svého života.

To je různé, jak to chceš počítat, i nájem? Nebo ten se tam nepočítá? Jídlo, energie. Nebo dnes je polovina nákladu na bydlení. Třeba kočárek je drahý, ale oblečení koupíš v secondhandu.

Anebo když je někdo šílený a vláčí nebohé dítě po tisíce kroužkách, aby našel jeho realizaci a smysl budoucího života. Tak to je asi taky hodně drahý.

Boty musíš kupovat, noha pořád roste. Plyny, tak 2000 měsíčně, snad už to dnes nikdo nepere. Takových 5000 měsíčně stojí dítě. A když chceš k moři atd. Tak to záleží, co všechno k tomu patří.

32) Nakupovala jste vybavení nové nebo již použité? (Případně co např.: autosedačka, oblečení atd.)

Obojí. Boty nové, hračky asi taky.

33) Znáte termín well-being? – pokud ano, co to pro Vás znamená?

Ne to jsem v životě neslyšela. A co to je? Jako well jako dobrý a being jako nějaký život?

To neznám.

Žena 5

1) V kolika letech jste měla děti?

Ve 29, 32, 39 pak.

2) Po jak dlouhou dobu jste čerpala rodičovskou dovolenou? (Byla doma s dětmi.)

Vždycky tři ale u kluků se to překrývalo, takže tam mi to vyšlo na tak pět s těma dvěma klukama. A s Franciskou 3.

3) Znáte tyto typy dávek:

Porodné?	Ano
Přídavek na dítě?	ano
Vyrovňovací příspěvek v mateřství?	ne

4) Měla jste na nějakou z dávek nárok? (Pokud ano, jaká byla její odhadovaná výše?)

Možná na porodné, ale jinak asi ne.

5) Jaká je podle Vás ideální délka rodičovské dovolené?

Hele mě tohle přišlo úžasný ty 3 roky. Ty 3 roky mi přijde ideální, a hlavně i ta svobodná volba, že se můžeš rozhodnout.

6) Jaké byly vaše pocity po příchodu prvního, druhého, třetího dítěte do rodiny?

Po prvním... Celkově mě to strašně bavilo po tom prvním, druhým kluci byli skvělí, hodní a u Francisky jsem věděla do čeho jdu. Všechno bylo pozitivní. Dokonce pro mě, jako cizí děti jsem moc nemusela a samotou mě to překvapilo, jak mě to bavilo. Když ty děti mám, tak strašně vidím, jak by mi chyběli. Kdybych je neměla, tak se mám taky skvěle, protože je nemám a neznám, ale bylo to fajn, užívala jsem si to. Byla jsem mladá. (Smích)

7) Znáte termín laktační psychóza? (Popřípadě trpěla jste tímto problémem? – pokud ano, můžete to rozebrat.)

Ano, netrpěla jsem ti. Znáám to z tisku.

8) Znáte termín poporodní splín? (Popřípadě trpěla jste tímto problémem? – Pokud ano, můžete to rozebrat.)

Termín znám, ale já jsem tím určitě netrpěla a nikoho ani neznám.

- 9) Znáte termín spánková deprivace? (Popřípadě trpěla jste tímto problémem? – Pokud ano, můžete to rozebrat.)

Tak to znám, ale neřekla bych že jsem tím trpěla. Ale znám to i v jiné spojitosti než v mateřství.

Když oba dva celou noc prohlili a ráno jsem někam musela jít, tak to třeba bylo obtížné. Ale jinak celkově ne.

- 10) Jak vnímáte propojení rodinného a pracovního života?

No tak je to náročný na plánování a organizaci a ideální je, když má ta žena podporu rodiny, anebo finanční zdroje, aby některý služby nakoupili?

Jak jako nakoupili, co tím myslíš?

Myslím jídlo večer, abys nemusela vařit, nebo normálně nákup, aby ti přivezly a tak.

- 11) Je pro Vás důležité budovat kariéru? Řekla byste o sobě, že jste „kariéristka“?

Asi ne, asi určitě ne. Ne. kariérista nejsem.

Ale ono je to složitý, ty položíš takovou elementární otázku a ono je důležitý, aby tě někdo vnímal jako pracujícího, jako kolegyni, zaměstnance ne pořád jako matku, dceru, manželku... Nejsem kariérista, abych šla přes všechno, ale zase abych si dávala takový ty cíle, kde se vidíte za 3, 4, nebo 5 let to ne, jen abych nebyla ve futrále. (Smích)

Ale něco v sobě hledat a dělat je důležitý.

- 12) Víte kolik dnes činní rodičovský příspěvek?

7 500 korun měsíčně? Něco jako 200 000 – 300 000 tisíc, nějak rozpočítaný, pořád se to mění a hodně kritizuje.

- 13) Jakou částku jste čerpala Vy?

7 500 Kč.

- 14) Umíte si představit vyžít pouze s příspěvkem RD bez platu vašeho partnera / rodiny?

Tak to by absolutně... Jako já sama? Nebo s jedním dítětem? Nebo s celou rodinou?

Ne.

Celý to je absolutně absurdní, tak určitě ne. Fajn kapesný, ale jinak nic.

15) Bylo pro Vás náročné vrátit se po RD zpět do práce?

Tak pro mě osobně, znala jsem všechno a všechny, ale ta změna je stres. Jít na mateřskou a zpět byla to stresová situace. Minimálně pocitově, najedou jsi v jiném prostředí, mě třeba osobně hrozně vadilo, že v té bance furt jenom sedím, s dětma jsem furt někde litala. Raději jsem chodila po schodech, než jezdila výtahem potom.

Ale jo, vždycky jsem byla ve stresové situaci.

16) Měla jste po RD jisté místo nebo jste nastupovala do nové práce?

Stejná. Vyšli mi se vším. Třeba Matyášovi byli tři a když je dítěti tři a jeden den, musí se zpět do práce a byl květen. No a na červen ho nikde nechtěli, tak jsem měla třeba jen poloviční úvazek, ten měsíc.

17) Dá se podle Vás skloubit kariéra a výchova dětí?

Dá, jako dá, musí, ale já nejsem špičkový kardiochirurg, tam je to asi jiný, ale dá.

18) Pociťovala jste někdy v životě, že vám tikají tzv. biologické hodiny?

No jako že by mě osobně, jako tikaly to zase... já jsem ty děti měla relativně pozdě. Ale už to byla normálka, takže nepociťovala, ale vím, že tu jsou, a kdyby... Vlastně na to neumím odpovědět.

Počítala jsem, že až jim bude 20 tak mě 50 no tak nevím...

Necítila jsem, že mi něco ujíždí.

19) Využívala jste možnost navštěvovat jesle?

Nevyužíla. Ale vlastně, jakoby snažila jsem se, ale s Matyášem, kterému byli tři a jeden den tak jsme museli začít hledat tu školku, ale tam nám řekli, že je moc malinkej. Dejte ho do jeslí, ale v jeslích mi řekli on je moc velikej šup sním do školky.

Ne využíla. Ale chtěla jsem, byla jsem k tomu jakoby donucena, ale nakonec nevyužili.

20) Soukromé či státní, můžete říci nějaké výhody, a ne výhody prosím?

Oba 3 možná Mates 4 roky, jak je blbě narozený.

3 až 4 roky.

21) Soukromé či státní? (Napište prosím výhody/nevýhody)

My jsme měli skvělou státní školku s montessori výukou a úžasný program pro všechny děti. Řeknu: profesionální, tradice, dobrá zkušenost.

Státní – nic o nich nevím. Kamarádka tam děti dávaly.

22) Znáte termín firemní školka?

Ano

23) Znáte nějakou osobně, z doslechu, z medií?

Asi z médií z tisku, četla jsem o tom, u nás v práci není.

24) Pomáhala Vám s výchovou a péčí rodina?

Ano

25) Popřípadě kdo? (Matka, otec, starší děti, sourozenci, tety atd.)

Prarodiče oboje. I sourozenci. Teta.

26) Využila jste někdy možnost chůvy?

Ne.

27) Znáte termín otcovská dovolená? – Pokud ano, napište prosím, co si myslíte, že to znamená.

Termín znám a je to od zaměstnavatele na podporu rodinné politiky. Aby pomohl a vytvořil vztah s dítětem. Asi 14 dní?

Je to sedm dní.

Jenom sedm?

28) Máte pocit, že vaše kvalita života se změnila po příchodu dítěte?

Ano, určitě se změnila.

29) Jaké sociální role jsou Vám nejbližší? (např.: Matka, manželka, dcera, kamarádka, kuchařka atd.)

Nejvíce asi kamarádka, pak matka a manželka na stejné úrovni a pak dcera.

30) Čtete časopisy nebo webové stránky o rodičovství? (Pokud ano, proč? – inspirace, uvolnění, rady atd.)

Dřív časopis maminka byl velice odborný, psychologové tam psali zajímavě o spánku, odborné články, to je bylo dobrý

Dneska je to komerční reklamní časopis, který je specificky zaměřený, čtenáře si najde, ale kvalitu nepovažuju za přínosnou. Prolistovat v parku možná.

31) Odhadněte prosím, kolik dnes stojí dítě do prvních 4 let svého života.

Náklady ušlé příležitosti tam jsou, takže když jsi doma s dětma, tak jsi přišla o ty peníze a příležitosti.

Co jsem si přečetla tak milion.

Ale záleží, jestli kojíš. Nemám to spočítané. Víím, že třeba ten Nutrion stojí v řádu stovek a vydří to kolik? Tři dny, to je třeba pak veliký výdaj do rozpočtu.

32) Nakupovala jste vybavení nové nebo již použité? (Případně co např.: autosedačka, oblečení atd.)

Řekla bych, že jsem gro podědila anebo dostala. Kočárek jsem měla pod stromeček od tchýně, to jsem vůbec nečekala. Hodně jsem toho měla po ostatních. Hodně jeli sekáče.

Autosedačku jsem měla od kamarádky, pak nám ji vykradli z auta... no a tak různě.

33) Znáte termín well-being? – pokud ano, co to pro Vás znamená?

To jsem v životě neslyšela.

No tak to pro mě bylo hrozný s druhým dítětem, myslela jsem, že nemám čas si dojít ani na záchod. Ale v pravém slova smyslu jsem to neměla. Ale unavená jsem byla hodně a často.

10) Jak vnímáte propojení rodinného a pracovního života?

Náročné pro matku, alespoň s mou prací. Někdo to má asi jednoduší. Pro otce si myslím, že to funguje, pokud nepracují v noci tedy.

11) Je pro Vás důležité budovat kariéru? Řekla byste o sobě, že jste „kariéristka“?

Dřív jsem hodně pracovala, ale ne z důvodu lepší kariéry, taky jsem těch míst hodně vystřídala, ale kariéristka určitě ne.

12) Víte kolik dnes činní rodičovský příspěvek?

Přes 200 tisíc.

13) Jakou částku jste čerpala Vy?

Přes 200 tisíc v řádu tří let.

14) Umíte si představit vyžít pouze s příspěvkem RD bez platu vašeho partnera / rodiny?

V žádném případě. To bych asi nedokázala, za předpokladu, že bych měla našetřeno, tak možná, ale jinak rozhodně ne.

15) Bylo pro Vás náročné vrátit se po RD zpět do práce?

Ani nijak zvlášť ne, docela jsem si i těšila.

16) Měla jste po RD jisté místo nebo jste nastupovala do nové práce?

Do té samé, ale je pravda, že po prvním, Markovi jsem pak asi po půl roce přestoupila na jiné oddělení.

17) Dá se podle Vás skloubit kariéra a výchova dětí?

Jasně, dyť to dělají všichni.

18) Pociťovala jste někdy v životě, že vám tikají tzv. biologické hodiny?

Ne, asi ne. Kamarádky měly děti dříve než já, ale já tenkrát nějak neměla potřebu mít rodinu. S manželem jsme byli dlouho bez dětí, cestovali a tak různě.

19) Využívala jste možnost navštěvovat jesle?

To dneska ještě funguje? Ne, dělám si srandu, vím, že ano. Nene, naše jesle byla moje maminka.

20) Po jak dlouhou dobu chodilo / chodí vaše dítě do MŠ?

Od 4 do 6, pak rok odklad takže 7. no nějaký ty tři roky a Ela je tam druhým rokem.

21) Soukromé či státní, můžete říci nějaké výhody, a ne výhody prosím?

Soukromé neznám, vím, že jsou třeba nějaké kde se učí v angličtině, španělštině, ruštině asi, ale jinak je neznám.

Státní – naše je fajn, děti mají báječnou paní učitelku, velikou zahradu, vyblbnou se tam.

22) Znáte termín firemní školka?

Ano znám, ale nevyužívám.

23) Znáte nějakou osobně, z doslechu, z medií?

Vím o jedné, že je někde na starém městě pro nějaké děti podnikatelů, že to prý pod něco spadá, ale jinak jsem o tom spíše četla.

24) Pomáhala Vám s výchovou a péčí rodina?

Jasně, manžel, moje máma, jeho máma. Všichni v okolí.

25) Využila jste někdy možnost chůvy?

Nene.

26) Znáte termín otcovská dovolená? – Pokud ano, napište prosím, co si myslíte, že to znamená.

Ano znám, to je teď novinka, že muž může být doma po porodu se ženou.

27) Máte pocit, že vaše kvalita života se změnila po příchodu dítěte?

Rozhodně, ale jak jsem říkala, počítali jsme s tím, proto jsme ty děti měli až později, ale zase dneska vím, že jsme měli docela štěstí, že nebyly žádné větší zdravotní komplikace.

28) Jaké sociální role jsou Vám nejbližší? (např.: Matka, manželka, dcera, kamarádka, kuchařka atd.)

Matka a kamarádka.

29) Čtete časopisy nebo webové stránky o rodičovství? (Pokud ano, proč? – inspirace, uvolnění, rady atd.)

Občas jsem něco hledala na internetu. A časopis taky, když jsme třeba někam jeli do auta na čtení.

30) Odhadněte prosím, kolik dnes stojí dítě do prvních 4 let svého života.

Páni to nevím. Hodně (haha) 400 tisíc, nebo to je málo moc? Nevím. Třeba tolik.

31) Nakupovala jste vybavení nové nebo již použité? (Případně co např.: autosedačka, oblečení atd.)

Hodně jsme dostaly po ostatních. Ha další výhoda mít děti později.

32) Znáte termín well-being? – pokud ano, co to pro Vás znamená?

To nevím.